

RETTELSESBLAD

Erstatter redegørelse af 10. november 2017

Begrundelse

Med rettelsesbladet er foretaget en enkelt rettelse i redegørelsen om Grønlands muligheder for øget samarbejde med EU og fora med tilknytning til EU.

Ændringen findes således i forordet, hvor fungerende Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug Karl-Kristian Kruse nu står som underskrivende Naalakkersuisoq i redegørelsen.

Redegørelse om Grønlands muligheder for øget samarbejde med EU og fora med tilknytning til EU

Departementet for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug.

Sags nr.: 2017 – 23596, Jr.nr. 09.23

Indhold

FORORD	3
1. INDLEDNING	4
2. BREXIT OG ANDRE USIKKERHEDSMOMENTER	5
3. BAGGRUND	8
4. KORT BESKRIVELSE AF AFTALERNE MED DEN EUROPÆISKE UNION OG TILKNYTTET FORA TIL EU	9
4.1. GRØNLANDS TILKNYTNING TIL EF/EU	9
4.2. GRØNLANDSTRAKTATEN OG TILHØRENDE PROTOKOL	9
4.3. FÆLLESDEKLARATIONEN	10
4.4. PARTNERSKABSFTAEN.....	11
4.4.1. <i>Landestrategi for bæredygtig udvikling: "Programmeringsdokumentet"</i>	12
4.5. FISKERIPARTNERSKABSFTAEN.....	13
4.5.1. <i>Protokol vedrørende grønlandske rejer</i>	14
4.6. AFGØRELSE ANGÅENDE OVERSØISKE LANDE OG TERRITORIER	15
4.6.1. <i>OCTA – Association for de oversøiske lande og territorier</i>	17
4.8. HENSIGTSEKLERINGEN OM SAMARBEJDE VEDRØRENDE MINERALRESSOURCER, LETTER OF INTENT	20
4.9. BESLUTNINGEN VEDRØRENDE KIMBERLEY-PROCESSEN	21
5. ØVRIGE FORHOLD AF RELEVANS FOR PARTNERSKABET MED EU	23
5.1. PROGRAMSAMARBEJDE MED EU.....	23
5.1.1. <i>Northern Periphery and Arctic Programme</i>	23
5.1.2. <i>Horizon 2020</i>	23
5.1.3. <i>ERASMUS</i>	23
5.1.4. <i>BEST 2.0</i>	24
5.2. SÆL-FORORDNINGEN.....	25
5.3. ARKTIS	26
6. GRØNLANDS REPRÆSENTATION I BRUXELLES	29
7. OVERSICHT OVER FORSLAG TIL ØGET SAMARBEJDE MED EU INDEN FOR EKSISTERENDE RAMMER	33
8. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER	40

Forord

Hermed fremlægges Naalakkersuisuts redegørelse om Grønlands muligheder for øget samarbejde med EU og fora med tilknytning til EU. Redegørelsen er hovedsageligt udarbejdet af Grønlands Repræsentation i Bruxelles, og har efterfølgende været i høring i departementer og enheder under Naalakkersuisut. Det skal bemærkes, at der er delt ansvar og kompetence i forhold til EU-aftalerne, hvor for eksempel Fællesdeklarationen og partnerskabsaftalen forhandles i Udenrigsafdelingens regi, mens fiskeripartnerskabet og underliggende protokol forhandles af APN.

Nærværende redegørelse fremlægges for Inatsisartut til efterårssamlingen 2017 (EM2017), da Inatsisartut ved sin beslutning i efterårssamlingen 2016 (EM2016) bad om at få forelagt redegørelsen under EM2017.

Læseren af nærværende redegørelse vil se, at der undervejs i redegørelsen tages nogle grundlæggende forbehold for de forslag, der gives til at fastholde og øge samarbejdet med EU og fora med tilknytning til EU. Disse forbehold er grundet usikkerhedsmomenter i forhold til EU's fremtidige budget. Her tænkes fortrinsvist på Brexit, samt de kommende "EU finanslovsforhandlinger" under den 7-års finanslov, der findes i EU, den såkaldte Multiannual Financial Framework, MFF ("Den Flerårige Finansielle Ramme"), som ikke er opstartet endnu, men som vil påvirke og danne rammen for EU's virke for 2021-2028. Samtidig er EU i gang med en midtvejsevaluering af sine finansieringsaftaler, herunder partnerskabsaftalen.

De eksisterende forskellige aftaler mellem Grønland og EU gennemgås, og mulighederne for at fastholde de eksisterende aftaler og for at øge samarbejde vurderes. Derefter behandles øvrige forhold. Centralt i Grønlands samarbejde med EU står fællesdeklarationen og partnerskabsaftalen. Særligt vurderes fællesdeklarationen til at være den relevante politiske paraply til fastholdelse og øget samarbejde, mens partnerskabsaftalen til at være en platform for yderligere mulighed for udvidelse af samarbejdet mellem Grønland og EU.

Et andet centralt forhold er Grønlands status som oversøisk land og territorium overfor EU, hvilket ikke alene giver grønlandske varer mulighed for at blive eksporteret told- og afgiftsfrit ind i EU. OLT-aftalen giver øget synlighed og øget samarbejde. I relation til grønlandske fiskeriprodukter, er fiskeripartnerskabsaftalen mellem Grønland og EU også central for, at Grønland kan eksportere told- og afgiftsfrit ind i EU.

Et tredje vigtigt aspekt, i Grønlands forhold til EU, er Grønlands placering i Arktis og Grønlands geopolitisk vigtige placering, samt ressourcerne i landet. Ligeledes er relationen til EU-medlemsstaten Danmark vigtig. Alle nævnte forhold vægtes, når politiske forhold indgås eller udvikles.

Naalakkersuisut mener, at Inatsisartut med denne redegørelse har et godt udgangspunkt, for debatten om udvikling af Grønlands forhold til EU og fora med tilknytning til EU – med de forbehold der nu en gang også må tages. Naalakkersuisut hilser debatten velkommen og vil lytte interesseret til de meldinger, der kommer fra partierne i Inatsisartut.

Med venlig hilsen

Karl Kristian Kruse

Fungerende Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug

1. Indledning

Under Inatsisartuts efterårssamling 2016 vedtog Inatsisartut under punkt 56, at Naalakkersuisut skal udfærdige en redegørelse om Grønlands muligheder for øget samarbejde med EU og fora med tilknytning til EU.

Redegørelsen er delt op i 8 kapitler, foruden "Forordet" og "Kapitel 1 Indledningen" præsenteres redegørelsen overordnede inddeling og indhold, er følgende: Kapitel 2 har overskriften "Brexit og andre usikkerhedsmomenter" - her præsenteres forhold, der skaber usikkerhedsmomenter i forhold til de forslag, der gives i nærværende redegørelse. Kapitel 3 er "Baggrund", og beskriver baggrunden for udarbejdelsen af nærværende redegørelse. I Kapitel 4, "Kort beskrivelse af aftalerne med den Europæiske Union", bliver alle aftalerne med den Europæiske Union kort gennemgået og beskrevet. I Kapitel 5 "Øvrige forhold af relevans for partnerskabet med EU", redegøres der for øvrige forhold, som har relevans for partnerskabet med EU. Disse må også tages i betragtning, når forholdet med EU behandles. I Kapitel 6, "Grønlands Repræsentation i Bruxelles", beskrives Repræsentationen og dens virke – herunder repræsentationens kapacitet. I Kapitel 7, "Oversigt over forslag til øget samarbejde med EU inden for eksisterende rammer" – her opsamles de forskellige forslag i redegørelsen til øget samarbejde med EU. I Kapitel 8 gives afsluttende bemærkninger baseret på redegørelsens indhold.

Den endelig debat, tilslutning til og eventuelle beslutninger om øget samarbejde træffes i det samlede Inatsisartut. Af samme grund findes der ikke en konklusion i redegørelsen, men blot Afsluttende bemærkninger. Konklusionen skal for så vidt træffes af Inatsisartut på baggrund af redegørelsen.

2. Brexit og andre usikkerhedsmomenter

I Det Forenede Kongerige (UK) stemte folket i folkeafstemningen den 23. juni 2016 for at forlade den Europæiske Union, og Premierminister Theresa May udløste efterfølgende artikel 50 i marts måned 2017. Det betyder formelt, at forhandlingerne mellem UK og EU startede for landets udmeldelse af Unionen. Traktatens artikel 50 giver EU og briterne 2 år til formelle forhandlinger. Potentielt kan UK være ude af EU i marts 2019. På nuværende tidspunkt er det dog stadig svært at forudse hvad forhandlingerne kan resultere i. Det skaber en del usikkerhedsmomenter, idet forhandlingsresultaterne kan få store konsekvenser for EU på politisk plan, og for EU's muligheder for at agere på forskellige områder – navnlig på grund af et forventet mindre EU-budget. Dertil skal Theresa Mays tale i september 2017 tillægges betydning, eftersom hun her understregede relevansen af en overgangsordning på mindst 2 år, dvs. forhandlingerne og evt. overgangsordning, samt muligheden for at der ikke opnås en aftale. Desuden blev det i talen understreget, at intet land skal modtage mindre pga. den britiske exit af unionen. EU's kommende topmøder i løbet af 2017 vil afgøre om Mays ønsker kan imødekommes, eller ikke.

Naalakkersuisut skal derfor indledningsvis komme med grundlæggende forbehold, når forslag til udvidelse af samarbejdet med EU fremføres i denne redegørelse. Det Forenede Kongeriges, UK's, udtræden af EU, populært kaldet Brexit, vil højst sandsynligt medføre betydelige konsekvenser i EU's samlede økonomi, fiskeripolitik og overfor de Oversøiske Lande og Territorier – for her at nævne de områder, som direkte er relevante for Grønland. UK's udtræden af EU vil få konsekvenser for EU's kommende budgetter, da UK er en af de medlemsstater med betydelige nettobidrag til EU's samlede budget. Grønland har en separat budgetlinje i EU's budget til at finansiere partnerskabsaftalens indhold.

UK har i en årrække modtaget fiskekvoter i grønlandsk farvand, gennem Grønlands fiskeripartnerskabsaftale med EU. Det vil næppe være tilfældet efter Brexit. Det er usikkert om det vil betyde samlet lavere kvoter til EU og følgelig lavere finansielt niveau under fiskeripartnerskabsaftalen eller om EU vil ønske at bevare aftalen på samme niveau. Det er ligeledes uvist, hvorledes UK fremover vil stille sig i samme sag.

Under UK findes 9 oversøiske lande og territorier (OLT), som følgelig har OLT-status overfor EU – ligesom Grønland har det via sin tilknytning til Danmark. Disse 9 UK-OLT'ere er også medlem af OCTA, Overseas Countries and Territories Association, OLT'ernes organisation som Grønland også er medlem af. OLT'ere med denne tilknytning til en EU-medlemsstat, har ret til at eksportere deres handelsprodukter ind i EU's frie marked told- og afgiftsfrit. Derudover har OLT'ernes borgere ligesom EU-statsborgere ret til at rejse frit ind i og rundt i EU-territorium. For blot at nævne få rettigheder blandt mange hjemlede i aftalekomplekset.

Forhandlingerne mellem EU og UK er i dag ikke tilendebragt, er det er derfor endnu ikke muligt at drage nogen endelige konklusioner over forhandlingerne, særligt taget i betragtning af Theresa Mays ønske om en overgangsordning og risikoen for ikke at opnå en aftale. Derfor er det også indenfor viften af muligheder, at Brexit får forholdsvis begrænsede konsekvenser for Grønland, selvom dette scenarie nok er mindre sandsynligt. Brexit-konsekvenserne vil derimod sandsynligvis få betydelige direkte og afledte konsekvenser i relation til Grønlands aftaler med EU.

Med disse forhold nævnt, er det klart, at når følgerne og konsekvenserne af Brexit ikke kendes, så er det med en vis usikkerhed, at der gives anbefalinger til hvorledes Grønlands samarbejdet med EU og fora med tilknytning til EU kan øges. Da vi i dag ikke ved, hvad EU, og eventuelt OCTA¹, vil

---

¹ OLT'ernes organisation: Overseas Countries and Territories Association.

have af råderum til at udvikle samarbejdet med Grønland. Der er dog grund til at være klar på sine ønsker og sin strategi med at opnå disse, da rådsbeslutninger om Grønlands fremtidige relationer vil skulle inddrage medlemsstaten Danmark.

OCTA er på nuværende tidspunkt i gang med processen med at få en rapport skrevet af en ekstern konsulent, hvor også de mulige umiddelbare konsekvenser af Brexit overfor OCTA søges afdækket.

På grønlandsk side, har Departementet for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug, herunder Grønlands Repræsentation, holdt møder med de forskellige departementer i Selvstyret for at afdække hvilke konsekvenser Brexit kan få for Grønland. Departementet og repræsentationen har ligeledes kontakt med danske embedsmænd, der specifikt arbejder med Brexit, og har mødtes med EU-top-Brexitforhandlere. Selvstyret foretager således indsamling af informationer for at have størst muligt overblik over Grønlands snitflader med de britiske øer og mulige konsekvenser og overvejelser for Grønland som følge af Brexit, heriblandt:

- Mulig reducere af det finansielle niveau af fiskeripartnerskabsaftalen som følge af reduceret budget for EU. Dette vil dog hænge nært sammen med hvor mange kvoter der fra Grønlands side tildeles EU. Det nye aftaleparadigme i fiskeripartnerskabsaftalen er baseret på reelle værdier.
- Mulig reducere af partnerskabsaftalens finansielle niveau som følge af reduceret budget for EU.
- Grønland bør alt andet lige indgå en bilateral fiskeriaftale med UK, da UK i dag benytter fiskerimulighederne i Grønland gennem fiskeriaftalen med EU.
- Grønland bør alt andet lige indgå i en bilateral handelsaftale med UK for at sikre, at grønlandske fiskeriprodukter stadig kan eksporteres told- og afgiftsfrit ind i UK – også efter Brexit.
- Mulig reducere af OCTAs budget som følge af reduceret rådighedsbeløb for EU.
- Ud af 22 medlemmer i OCTA er 9 medlemmer under UK. UK-OLT'erne har 1/5-del af OLT'ernes samlede befolkningstal.
- Færre projekter gennem NPA (NPA beskrives under afsnit 5.1.1.), da UK bidrager med 30 % af den finansielle støtte til programmet.

Europa-Kommissionen er således på nuværende tidspunkt forsigtig med ikke at være for konkret i sine udmeldinger om fremtiden. Kommissionen må stadig afvente resultaterne af Brexit før, at der lægges op til konkrete fremadrettede planer på mange, hvis ikke alle, områder. Her efter skal også først gennemføres forhandlinger internt i EU-systemet omkring den kommende 7-års "EU-finanslov", den såkaldte Multiannual Financial Framework, MFF, før at endelige budgetteringer og planer kan lægges endegyldigt fast. Dette er et usikkerhedsmoment, eftersom MFF vil tage højde for Brexit og som sådan igangsættes MFF forhandlingerne under normale omstændigheder i løbet af 2019.

Europa-Kommissionen kommer dog i den nærmere fremtid med sin endelige stillingtagen til status og perspektiver for samarbejdet med Grønland under midtvejsevalueringen af partnerskabsaftalen,

også kaldet, Grønlandsinstrumentet, i slutningen af 2017 eller begyndelsen af 2018. Det vil ellers være at foretrække at have denne stillingtagen med i nærværende redegørelse, og tage EU's stillingtagen med ind i overvejelserne forud for de forslag til at udvikle samarbejdet, der nu gives under denne redegørelse. Af gode grunde er dette desværre ikke muligt, og derved introduceres et usikkerhedsmoment, da vi formelt set ikke kender EU's position til udviklingen af samarbejdet.

Ovenstående taget i betragtning, skal det imidlertid ikke afholde Naalakkersuisut fra at komme med anbefalinger, som ønsket af Inatsisartut og forhåbentligt vil disse alligevel give mening i en usikker periode præget af Brexit. Alt efter hvad der slutes op om i Inatsisartut, vil dette kunne guide Naalakkersuisuts fokusområder for udvikling af samarbejdet med EU. Grønland kan efterfølgende løbende og i samarbejde med medlemsstaten Danmark, i trepartssamarbejdet og i Rådet gøre EU opmærksom på Grønlands interesseområder i samarbejdet med EU. Det er naturligvis ingen garanti for, at samarbejdet efterfølgende vil blive udviklet indenfor disse områder, men kan være en forudsætning.

Det er klart af ovenstående forhold, vil afspejle sig i forslagene længere nede i nærværende redegørelse og i de prioriteringer Naalakkersuisut i sit fremadrettede arbejde vil have i forhold til UK.

3. Baggrund

Under Inatsisartuts efterårssamling 2016 blev Grønlands samarbejde med den Europæiske Union drøftet af Inatsisartut.

Drøftelserne blev initieret på baggrund af Justus Hansens, Demokraatit, forslag til Inatsisartutbeslutning EM2016/56 om, *"at Naalakkersuisut senest under FM2018 omdeler en undersøgelse af fordele og ulemper ved, at Grønland søger om genoptagelse i EU-samarbejdet. Beslutningsforslaget indebar en anmodning om at undersøgelsen bl.a. skulle afdække de afledte politisk-økonomiske konsekvenser af et eventuelt EU-medlemskab, foruden at vurdere, hvorvidt de aktuelle administrative ressourcer i Selvstyret er tilstrækkelige til at forvalte et eventuelt EU-medlemskab."*

Under behandlingen var et stort flertal blandt Inatsisartut-medlemmerne dog grundlæggende imod, at Grønland søger om genoptagelse af EU-medlemskab, da Grønland ikke er Europa og grønlændere ikke europæere. Et andet argument var blandt andet, at der for tiden er for stor usikkerhed omkring EU's forhold, da ændringer vil ske i EU som følge af Brexit.

Inuit Ataqatigiit kom under behandlingen i Inatsisartut derfor med et ændringsforslag til Demokraatits ovennævnte forslag. Ændringsforslaget var, *"at Naalakkersuisut pålægges senest til EM2017 at fremlægge en redegørelse om Grønlands muligheder for øget samarbejde med EU og fora med tilknytning til EU. Redegørelsen skal indbefatte muligheder for øget samarbejde med udgangspunkt i de eksisterende partnerskabsaftaler, letter of intent, samarbejdet gennem OLT og skal derudover pege på hvilke nye sagsområder samarbejdet kan udvides til."*

I henhold til betænkningen 11. november 2016 EM2016/56 til Inatsisartut-beslutningen forstår det Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg ændringsforslaget som en form for kompromis, hvor det gode samarbejde med EU, søges udbygget og videreudviklet, uden at det dog handler om et medlemskab af EU.

Flertallet af Inatsisartut-medlemmerne bakkede op om ændringsforslaget som således blev vedtaget. Det er med baggrund i denne Inatsisartut-beslutning, at nærværende redegørelse fremlægges.

4. Kort beskrivelse af aftalerne med den Europæiske Union og tilknyttet fora til EU

4.1. Grønlands tilknytning til EF/EU

I 1973, blev Grønland trukket med ind i det daværende Europæiske Fællesskab, EF, efter, at en folkeafstemning i Danmark og Grønland i 1972 havde givet et samlet resultat for medlemskab i EF. I Grønland stemte et stort flertal imod medlemskab. Dette flertal var imidlertid ikke nok til at holde Danmark og Grønland ude af EF, da et flertal i Danmark stemte for medlemskab, og derved måtte Grønland også følge med.

Med indførelsen af hjemmestyre i Grønland i 1979, blev det i 1981 besluttet fra grønlandsk side, at en ny folkeafstemning omkring Grønlands medlemskab af EF skulle afholdes i 1982 (medlemskab under Danmark – Grønland var/er ikke en selvstændig stat, og kun selvstændige stater kan være medlem af EU). Denne folkeafstemning skulle udelukkende afholdes i Grønland, og omhandlede kun det grønlandske territorium og folk.

Folkeafstemningen den 23. februar 1982, gav et flertal på 53% for udtræden af EF. Efter færdiggørelse af forhandlinger mellem Grønland/Danmark og EF, blev det til Grønlands endelige udmeldelse i 1985, hvor Grønlandstraktaten under EF blev vedtaget. Dette udmøntede sig i en fiskeriaftale mellem parterne, hvor EF og senere EU bibeholdt sine fiskerirettigheder, og Grønland beholdte sit økonomiske tilskud som før udtrædelsen. Den gav også Grønland toldfri adgang for fiskeprodukter til EU, så længe der findes en tilfredsstillende fiskeriaftale. Grønland blev endvidere associeret som OLT med EF.

4.2. Grønlandstraktaten og tilhørende protokol

Grønlandstraktaten og den tilhørende protokol fastlægger det formelle retsgrundlag for Grønlands udmeldelse af, det daværende EF. Protokollen hjemler Grønlands status af oversøisk område i henhold til TEUF-traktatens 4. del². Formålet er at bevare de nære og varige bånd mellem parterne efter, at Grønland forlod Det Europæiske Fællesskab og blev forbundet med EF/EU som Oversøisk land og territorium (OLT) i 1985.

Med udmeldelsen trådte 3 aftaler i kraft: 1) Protokol om den særlige ordning for Grønland, 2) Fiskeriaftale mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab på den ene side og den danske regering og det grønlandske landsstyre på den anden side ("rammeaftalen"), 3) Protokol vedrørende betingelserne for fiskeri mellem Det Europæiske Union på den ene side og den danske regering og det grønlandske landsstyre på den anden side ("fiskeriprotokollen"). Protokollen indeholder bestemmelse om told- og afgiftsfrihed til EU for fiskeprodukter med oprindelse i Grønland, såfremt EU får tilfredsstillende adgangsmuligheder til de grønlandske fiskerizoner.

A. forslag til udvidet samarbejde:

---

² TEUF-traktatens 4. del: TEUF-traktaten er Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde. TEUF-traktaten udgør sammen med traktaten om Den Europæiske Union (EU-traktaten) det primære retsgrundlag for det politiske system i Den Europæiske Union. Begge traktater omtales samlet som Lissabontraktaten. Der er i alt 358 artikler, som er fordelt på syv dele. Den 4. del i TEUF-traktaten omhandler De oversøiske lande og territoriers associering og dækker over artikel 198 til artikel 204 i TEUF-traktaten.

Grønlandstraktaten og tilhørende protokol er med til at fastslå Grønlands status i relation til EU. Det vil sige, at grundlæggende er Grønland ikke længere en integreret del af EU, men en OLT, jf. 4. del af TEUF ovenfor.

Det er ikke nærværende redegørelses formål at diskutere Grønlands status overfor EU – om Grønland skal være del af EU eller ikke. Formålet med redegørelsen er, at se på hvilke anbefalinger, der kan være for at udvide samarbejdet med EU.

Af samme grund, vil der ikke være nogen anbefalinger i relation til Grønlandstraktaten, da der ikke er tale om at komme med anbefalinger om at gøre Grønland til en integreret del af EU.

4.3. Fællesdeklarationen

Den 19. marts 2015 underskrev formanden for Naalakkersuisut, Kim Kielsen, Europa-Kommissionens formand, Jean-Claude Juncker og daværende statsminister Helle Thorning-Schmidt fællesdeklarationen for samarbejde mellem Grønland og Danmark med Europa-Kommissionen. Der er tale om en deklaration som politisk hjemler de 3 parterens ønske om at fastholde og udvikle det gode samarbejde ind i fremtiden. Fællesdeklarationen anerkender Naalakkersuisuts kompetence når det vedr. spørgsmål om grønlandske prioriteter, og at man i trepartssamarbejdet mellem Grønland, Danmark og EU vil sikre at fremtidige aftaler tager højde for Grønlands udviklingsmæssige behov.

Deklarationen har til hensigt at skabe et overordnet overblik over samtlige aftalemæssige forpligtelser som påhviler parterne og nedfælder hensigten om udvikling af samarbejdet. Implementering af fællesdeklarationen kan også ses i kontekst af EU's udvikling af sin nugældende arktiske politik ("Fællesmeddelelse om en integreret EU-politik om Arktis"), som blev offentliggjort i april 2016. Implementering af partnerskabsaftalen, fiskeripartnerskabsaftalen og videre dialog om muligt samarbejde på råstoffer, samt mulige investeringer i Grønland, er ligeledes samarbejdsområder eksplicit nævnt i fællesdeklarationen – og nævnes også i EU's integrerede EU-politik om Arktis. Fællesdeklarationen nævner de samme specifikke områder, som nævnes under partnerskabsaftalen (se ovenfor), for mulig yderligere fortsættelse og styrkelse af samarbejdet samt giver det indbyrdes forhold et langsigtet perspektiv. Derudover nævnes bæredygtig varetagelse af fiskebestandene og det marine miljø. Herudover nævnes, at EU fiskefartøjers fiskerimuligheder i Grønlands farvand fortsat bør forblive en central søjle i partnerskabet mellem EU og Grønland.

B. forslag til udvidet samarbejde:

Det vil være i overensstemmelse med fællesdeklarationens indhold og ånd at udvikle samarbejdet mellem Grønland, Danmark og EU, som foreslået under afsnit C nedenfor. Flere af de tematiserede emner, som nævnes i fællesdeklarationen, dækkes af aftaler som udløber i 2020, og derfor er det vigtigt at en ny fællesdeklaration er tilpasset en ny periode og klar til underskrivelse på højeste politiske plan. Det er af stor politisk vigtighed, at de øverst politisk ansvarlige for parterne cementerer samarbejdets vigtighed og forpligter parterne til fortsat samarbejde.

4.4. Partnerskabsaftalen

Partnerskabsaftalens formelle betegnelse er: "Rådets afgørelse 2014/137/EU af 14. marts 2014 om forbindelserne mellem Den Europæiske Union på den ene side og Grønland og Kongeriget Danmark på den anden side"³. Formålet med partnerskabsaftalen mellem Grønland og EU for 2014-2020 er, at styrke samarbejdet mellem Grønland og EU, og sætte rammerne for mulig samarbejde indenfor en række områder som skal danne grundlag for bæredygtig udvikling i Grønland. Grønland er det eneste OLT, der har en specifik aftale med EU. Aftalen erstatter den sidste partnerskabsaftale, som løb fra 2006 til 2013. Partnerskabsaftalen er en udløber af fiskeriaftalen. Grønland var ikke i stand til at levere fiskekvoter til EU svarende til det kommercielle og finansielle niveau for fiskeriaftalen. Omvendt ønskede EU at bevare det tætte forhold til Grønland uafhængigt af fiskeriet, og derved blev en del af samarbejdet og beløbet under fiskeriaftalen kanaliseret over til en ny aftale – partnerskabsaftalen (med det nuværende uddannelsesfokus). Beløbet under den senere fiskeripartnerskabsaftalen kom således ned på et mere kommercielt realistisk beløb. Aftalen blev under forhandlingerne betegnet som "Qajaq aftalen". Man brugte symbolikken ved at tage afsæt i vores historie, og hvor man i partnerskab besluttede, at fokus på fremtiden skulle være indenfor uddannelse.

Partnerskabsaftalen gælder for en 7-årig periode fra 1. januar 2014 til 31. december 2020 og afsætter et vejledende beløb på 217,8 mio. Euro (ca. 1,6 mia. kr.) til implementering af aftalen.

Naalakkersuisut og Europa-Kommissionen har i fællesskab taget beslutningen om, at man under partnerskabsaftalen skal have fokus på samarbejde indenfor alene uddannelsesområdet, ligesom under den tidligere aftaleperiode, 2006-2013. Dette blev senest bekræftet af Formanden for Naalakkersuisut Kim Kielsen og Europa-Kommissær Neven Mimica under møde i Nuuk, juni 2017 Nuuk. Skiftende Naalakkersuisuts Uddannelsesplaner og strategier, har dannet baggrund for samarbejdet, samt diverse fælles fastlagte målsætninger indenfor uddannelsesindsatsen i Grønland. Dette følger kravet for, at samarbejde skal kunne betegnes bæredygtig udvikling. Baggrunden for valget af udelukkende et samarbejdsområde mellem Grønland og EU er, at for det første, er uddannelsesområdet et af de mest bæredygtige områder at fokusere på. For det andet, at 80% af beløbet under partnerskabsaftalen er et fast beløb⁴ som overføres til Grønland. De resterende 20% er et variabelt beløb⁵, som er afhængig af, at der hvert år nås forskellige gensidigt fastsatte mål (5 mål), som også virker som indikatorer for fremgangen indenfor samarbejdsområdet, uddannelse. Hvis mål kun delvist nås, eller slet ikke nås, vil der blive skåret i de 20% af det samlede beløb ud fra en fastlagt udregningsmetode.

Jo flere samarbejdsområder, der tilføjes under partnerskabsaftalen, des flere mål/indikatorer, vil der kunne sættes. Det er i sig selv ikke negativt, da det afgørende er, at forholdet mellem den faste og variable del af det samlede beløb. Introduktionen af flere mål/indikatorer, vil dog medføre en større og måske bredere arbejdsindsats.

---

³ "Rådets afgørelse 2014/137/EU af 14. marts 2014 om forbindelserne mellem Den Europæiske Union på den ene side og Grønland og Kongeriget Danmark på den anden side" omtales normalvis som "partnerskabsaftalen". Selve vedtagelsen af "partnerskabsaftalen" foregår ved en ensidig afgørelse fra Rådets (EU medlemslandenes minister-organ), som dog sker efter forhandling mellem Grønland/Danmark og EU om indholdet. Partnerskabsaftalen er den gængs benyttede betegnelse i Grønland, og derfor benyttes denne betegnelse for nemheds og bedre forståelses skyld.

⁴ Den såkaldte "Fixed tranche" - fransk: faste rate/del.

⁵ Den såkaldte "Variable tranche" – fransk: variable rate/del.

Under partnerskabsaftalen underskrives hvert år en finansiel aftale. Aftalen sikrer, at midler fra EU kan overføres til Grønland hvert år i perioden 2014-2020. Den finansielle aftale indeholder bl.a. tekniske og administrative bestemmelser ift. modtagelse af støtte til uddannelsesprogrammet under partnerskabsaftalen.

Partnerskabsaftalen har et langsigtet mål om at diversificere Grønlands økonomi, hvor aftalen nævner andre mulige samarbejdsområder. Derfor er det som tidligere indikeret muligt at tilføje nye samarbejdsområder under partnerskabsaftalen. De mulige samarbejdsområder nævnt i aftalen er:

- Uddannelse, jobtræning, turisme og kultur
- Naturressourcer, inklusive råstoffer
- Energi, klima, miljø og biodiversitet
- Arktiske forhold
- Den sociale sektor, arbejdsstyrkens mobilitet, social sikkerhed, fødevarerikkerhed og relaterede forhold,
- Forskning, innovation i områder såsom energi, klimaforandringer, katastrofeberedskab, naturressourcer – inkl. råstoffer, og bæredygtig udnyttelse af levende ressourcer.

Samarbejde på disse områder kan igangsættes ved fælles beslutning fra Grønland og Europa-Kommissionen. En mulig udvidelse af samarbejde til andre områder bliver ligeledes understøttet af Fællesdeklarationen mellem Grønlands Selvstyre, den danske regering og Europa-Kommissionen fra 2015.

I 2017 startede EU's midtvejsevaluering af den Europæiske Unions eksterne finansieringsinstrumenter⁶ for 2014-2020. I det indgår evalueringen af partnerskabsaftalen med Grønland.

I forbindelse med evalueringen afholdte Europa-Kommissionen en høring hos relevante interessenter. Grønlands Repræsentation i Bruxelles udarbejdede udkast til høringssvar på vegne af Grønlands Selvstyre, og har haft udkastet til intern høring hos Selvstyrets enheder. Efterfølgende er høringssvaret indsendt til Europa-Kommissionen.

4.4.1. Landestrategi for bæredygtig udvikling: "Programmeringsdokumentet"

Programmeringsdokumentet sætter de overordnede rammer og de specifikke mål og indikatorer, der skal nås frem mod 2020. Hovedformålet er som nævnt bæredygtig udvikling med et langsigtet mål om at diversificere Grønlands økonomi. Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke samt Departementet for Finansier og Skatter står for den løbende afrapportering til Europa-Kommissionen.

Det årlige beløb fra Kommissionen afhænger af graden af opnåelse af 5 enigt forhandlede indikatorer. Samarbejdet indebærer, at Grønlands Selvstyre årligt overfor Europa-Kommissionen skal afrapportere på opnåelse af fastsatte mål og indikatorer som er defineret i programmeringsdokumentet, som vilkår for udbetaling af samlet ca. 31 mio. Euro (ca. 228 mio. kr.) som aftalen kan udløse årligt.

Der afholdes halvårslige Policy Dialogue møder på embedsmandsniveau mellem Europa-Kommissionen, Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke, Departementet for Finansier og Skatter, Grønlands Repræsentation til EU samt Danmarks EU Repræsentation. Til møderne tilrettelægges og evalueres implementeringen af programmeringsdokumentet, hvor uddannelsesområdet således er i fokus og mødedeltagerne er derfor hovedsageligt embedsfolk med særligt kendskab til uddannelsesområdet og forholdet til EU. Møderne omhandler derfor

---

⁶ Partnerskabsaftalen er et "instrument" til at finansiere et eksternt samarbejdsområde.

emner, som er særligt målrettet og relevante i relation til samarbejdsområdet, uddannelse, og til at styrke forståelse for, hvorfor forholdene på området (bredt forstået) nu en gang er som de er.

Den nuværende struktur hvad angår Policy Dialogue møderne er derfor ikke den mest tilskyndende for at udvide samarbejdet, hvis tanken er, at der skal introduceres nye samarbejdsområder mellem Grønland og EU under partnerskabsaftalen. Under den nuværende Policy Dialogue-ramme, er mødedeltagerne, dagsorden og materialer hovedsageligt (og nødvendigvis) målrettet uddannelsesområdet. Et forslag er derfor at etablere en yderligere ny dialogplatform, der kan være med til at udvide samarbejdet, se mere om dette under afsnittet 2. *forslag til udvidet samarbejde*. Dette har indledningsvist været særskilt drøftet under dialogmøderne, hvor Grønland har fremlagt mulighed for mødeformen og rapporteringskrav.

C. forslag til udvidet samarbejde:

Etablering af en yderligere dialogplatform, der kan tilskynde øget samarbejde indenfor andre potentielle samarbejdsområder. Indledende dialoger og møder med Europa-Kommissionen opstartes, hvor repræsentanter fra parternes forskellige potentielle samarbejdsområder mødes og afdækker mulighederne for samarbejde. De tidligere nævnte områder, som allerede står nævnt i partnerskabsaftalen som mulige samarbejdsområder, kan i første omgang afdækkes for deres potentiale. Indenfor områder som udviser mest samarbejdspotentiale, kan dialogen udvikle sig hen imod oprettelsen af en eller flere nye political dialogue-platformer. De indledende dialoger kan i første omgang fokusere på gensidige opdateringer, udveksling af information og synspunkter. Under dette forløb kan det afdækkes, om der er grobund for konkrete samarbejder og målsætninger til gavn for begge parter. Senere i processen kan det afdækkes om der kan tilføres nye (EU-) midler til det nye samarbejdsområde.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at hvis der foreslås opstart af nye samarbejdsområder, kan der komme et forslag fra Europa-Kommissionen for at nogle af EU-midlerne som gives under partnerskabsaftalens uddannelsessamarbejde kanaliseres over til disse andre nye samarbejdsområder. Det vil sige, at tage midler væk fra uddannelsesindsatsen over til et andet område – for eksempel forskning, klima, det sociale område eller råstofområdet og lignende. Dette kan komme til at betyde, at vigtige initiativer under uddannelsesområdet rammes negativt - herunder uddannelses-initiativer, der er en forudsætning for udvikling indenfor andre områder. Derudover kan nybyggeri og renovering under Uddannelsesplan II rammes, hvis midler kanaliseres over til andre områder uden, at hullet lukkes af nye midler. Til orientering modtager Grønland allerede mange flere midler fra EU, end andre OLT'ere. I en fremtid, hvor EU højst sandsynligt vil være nødt til at spare i sine budgetter som følge af Brexit, kan det ikke som udgangspunkt forventes, at Grønland kan opnå at få flere midler fra EU, uden at EU også mærker, at de modtager noget yderligere til gavn for EU fra Grønland. Det betyder, at det er muligt at udvide samarbejdet, særligt hvis Grønland formår at foreslå samarbejde med perspektiver, gavn og nytte af det nye samarbejde – navnlig gavn og nytte af samarbejdet for EU også.

4.5. Fiskeripartnerskabsaftalen

Grønland har haft en fiskeriaftale med EU siden udmeldelsen i 1985, og siden en Fiskeripartnerskabsaftale fra 2007 - Fiskeripartnerskabsaftale mellem Det Europæiske Fællesskab på den ene side og den danske regering og det grønlandske hjemmestyre på den anden side. Den overordnede aftale mellem EU og Grønland blev delt i to aftaler i udgangen af

2006 med en fortsat fiskeri(partnerskabs)aftale på mere kommercielle vilkår, men på et lavere økonomisk niveau end tidligere, og en partnerskabsaftale med fokus på bæredygtig udvikling i Grønland (se ovenfor). Tilsammen fik de to nye aftaler et økonomisk niveau på samme niveau, som fiskeriaftalen før opdelingen i to.

EU's finansielle bidrag til Grønland er omkring 132 mio. kr. om året i den nuværende fiskeripartnerskabsaftale, hvor EU tildeles fiskekvoter i grønlandske fiskezoner indenfor den grønlandske eksklusive økonomiske zone. 20% af beløbet er et fast beløb som budgetstøtte til Grønlands Selvstyre, og 80% af beløbet er afhængig af kvoter og aktuelle pris på de forskellige fiskearter.

Fiskeripartnerskabsaftalen indeholder principper for samarbejdet, men indeholder hverken pengebeløb eller kvoter, dette henhører under protokollen som er tilknyttet aftalen. Den nuværende fiskeripartnerskabsaftale indeholder yderligere en aftale om forskningssamarbejde indenfor fiskeriområdet for at sikre en bæredygtig udnyttelse af fiskeriressourcer.

Protokollen om fastsættelse af fiskerimulighederne og den finansielle modydelse, er fastsat gennem fiskeripartnerskabsaftalen. Protokollen til aftalen indeholder kvoterne⁷ til EU og en beregning af den årlige finansielle modydelse til Grønland. Kvoterne og den finansielle modydelse fastlægges via to halvårige joint committee-møder mellem Grønlands Selvstyre og Europa-Kommissionen.

Fiskeripartnerskabsaftalen løber til udløbet af 2019, men forlænges automatisk med 6 år, med mindre en af aftaleparterne ønsker at afvikle aftalen.

D. forslag til udvidet samarbejde:

Fiskeripartnerskabsaftalen er en aftale baseret på mere kommercielle vilkår – 80% af det samlede beløb. Hvorvidt der er mulighed for at udvide dette, afhænger fuldstændig af udviklingen af biologien for de forskellige arter samt de kommercielle værdier for fiskeriprodukter. Derfor er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at komme med anbefalinger. Det resterende beløb på 20% kan eventuelt søges hævet, hvis der for eksempel er gensidig interesse for at øge vores viden om diverse arters udbredelse, havstrømme, klimaets effekt på havet og fiskearterne, osv. Grønland har et meget stort havområde, og flere ressourcer og mere samarbejde kan eventuelt søges etableret for at styrke den viden vi besidder. Viden som måske kan benyttes til at øge udnyttelsen af de arter som findes i Grønlands farvand.

4.5.1. Protokol vedrørende grønlandske rejer

Europa-Kommissionen har den 14. juli 2014 foretaget en gennemførelsesafgørelse om en midlertidig undtagelse af Rådets afgørelse 2013/755/EU⁸ hvad angår oprindelsesreglerne for tilberedte og konserverede rejer fra Grønland.

---

⁷ Kvotemængder, som der tages udgangspunkt i. De endelige kvoter kan for eksempel variere afhængig af efter biologisk rådgivning, og EU's fiskeflådes kapacitet/interesse.

⁸ Her henvises til Rådets afgørelse 2013/755/EU af 25. november 2013 om de oversøiske landes og territoriers associering med Den Europæiske Union. Det er så særlig artikel 16 i det tilknyttede bilag VI, der henvises til. Bilaget omhandler bl.a. definitioner på begrebet 'oprindelsesprodukter' og artikel 16 omhandler mulighed for midlertidig dispensation fra bestemmelserne i bilag VI.

Aftalen omhandler midlertidig undtagelse fra oprindelsesregler for tilberedte og konserverede rejer fra Grønland. Aftalen gælder for 2014-2020, hvor Grønland kan have et behov for supplement af rejer fra nabolandene for at opretholde et minimumsniveau for produktionen og for at sikre beskæftigelsen. Undtagelsen er bevilget til 500 tons årligt.

E. forslag til udvidet samarbejde:

Protokollen vedrørende grønlandske rejer er en protokol omhandlende et snævert område, hvor der er opstået et konkret behov fra grønlandsk side. Det er derfor måske ikke her, at der skal søges udvidet samarbejde med EU, da dette snarere kan søges under Fiskeripartnerskabsaftalen.

Hvad der imidlertid kan søges at rette op på under protokollen er, at den er svært anvendelig, da der kræves og stilles høje administrative- og rapporteringskrav til EU, hvilket kan virke afskrækkende for aktørerne i fiskeriet. Dog skal det bemærkes, at de høje krav fra EU går igen på alle planer og områder, hvilket betyder, at det ikke er nemt at ændre på forholdene.

4.6. Afgørelse angående Oversøiske Lande og Territorier

Afgørelsen har den fulde betegnelse "Rådets afgørelse af 25. november 2013 (2013/755/EU) om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Fællesskab ("associeringsafgørelse")".

Afgørelsen fastsætter de Oversøiske Lande og Territoriers (OLT) associering til det daværende Europæiske Fællesskab (EF). Målsætningen er at fremme OLT'ernes socialøkonomisk udvikling og skabe nære økonomiske forbindelser mellem disse lande og EU.

Den nyeste OLT-associeringsaftale blev vedtaget den 25. november 2013, hvori formålet med associeringen mellem EU og de 25 oversøiske lande og territorier (22 af disse er beboet), herunder Grønland, er stadfæstet. OLT'erne har en forfatningsmæssig tilknytning til fire EU medlemslande: Det Forenede Kongerige (UK), Holland, Frankrig og Danmark. OLT'erne har vidtrækkende selvstyre og er ikke en del af EU's toldområde eller indre marked og står uden for EU-lovgivningen.

I associeringsaftalen er der fokus på områder af fælles interesse, bl.a. klimaændringer, grøn vækst, biodiversitet, forskning og innovation. Selvom OLT'erne ikke er del af EU's handelsområde stadfæster aftalen told- og kvotefrihed af OLT'ernes produkters adgang til det indre marked. Dette sammen med Grønlands fiskeripartnerskabsaftale, giver grønlandske fiskeriprodukter told- og afgiftsfri adgang ind i EU indre marked. Desværre bliver denne fordelagtige position for Grønland og andre OLT'ere desværre udhulet i takt med, at EU indgår frihandelsaftaler med andre lande – såsom Canada, Japan og andre. Endeligt stadfæster aftalen den Europæiske Udviklingsfonds⁹ finansiering af programmer for OLT'erne med i alt 2,7 mia. DKK (2014-2020), hvortil Danmark også bidrager årligt. Midlerne fra Den Europæiske Udviklingsfond er opdelt i hhv. territoriale og regionale puljer. Grønland er sammen med andre OLT'ere ikke støtteberettiget under den territoriale pulje grundet deres forholdsvis høje BNP niveau. Grønland er dog støtteberettiget til

---

⁹ Den Europæiske Udviklingsfond, er direkte finansieret af EU-landene og har sin egen finansielle regulering. Rammerne for Udviklingsfonden er håndteret udenfor EU's generelle budget. Midlerne i fonden er hovedkilden til EU's udviklingshjælp til afrikanske, karibiske og stillehavslande, samt til OLT'erne. Europa-Kommissionens General-Direktorat for Internationalt Samarbejde og Udvikling administrerer fondens midler, ligesom General-Direktoratet også administrere midlerne under Grønlands partnerskabsaftale med EU, som dog er placeret indenfor EU's generelle budget.

nogle af midlerne i medfør af den regionale puljes tematiske allokering som samlet lyder på 120-135 mio. DKK. Det overordnede emne for den tematiske allokering er: "Bæredygtig udnyttelse af naturressourcer" delt i underemnerne "Klimaændringer og reducere risiko for naturkatastrofer" og "Vedvarende energi". Grønland har som nævnt i princippet adgang til disse midler, ligesom andre OLT'ere. Dog modtager Grønland alene gennem partnerskabsaftalen i forvejen et beløb på over halvdelen af hvad de andre OLT'ere tilsammen modtager fra EU. Derfor holder Grønland af solidariske grunde lav profil på området og drager mere indirekte nytte af mulighederne ved at deltage ved EU-finansierede konferencer, workshops, vidensdeling og anden eksperthjælp til for eksempel OCTA, Overseas Countries and Territories Association, som er OLT'ernes organisation. Disse finansieres via de førnævnte 120-135 mio. DKK. Midlerne er projektorienterede og initiativer skal støtte regionalt samarbejde og integration under temaerne miljø, klimaændringer og vedvarende energi. Grønland kan forsøge at søge midler til sådanne projekter. Der skal imidlertid gøres opmærksom på, at der kan være tunge bureaukratiske ansøgnings- og rapporteringskrav forbundet til modtagelse af disse midler.¹⁰

F. forslag til udvidet samarbejde:

Under Forordet til nærværende redegørelse indikeredes det, at der i redegørelsen tages større forbehold, når anbefalinger gives i relation til de oversøiske lande og territoriers status, og muligheder for at udvide samarbejdet på OLT-området. Med Brexit vil 9 ud af 22 øer (beboede OLT'ere¹¹), højst sandsynligt ophøre med at have status af oversøisk land og territorium overfor EU. Samtidig vil de 4 EU-medlemsstater med OLT'ere blive 1 medlemsstat færre, når UK udtræder. Derved bliver der en EU-medlemsstat færre til at "forsvare" OLT-ordningen indenfor EU. Derfor bliver der et behov for en tæt koordination med medlemsstaterne Danmark, Frankrig og Holland på spørgsmålet om prioritering af OLT i EU's overordnede politikker. Frankrig er og bliver en endnu større spiller i forhold til OLT-strategier, og derfor kan der forventes tættere samarbejde herom fremover.

De resterende 24 EU-medlemsstater har ikke oversøiske lande og territorier. Derfor har disse medlemsstater ikke nødvendigvis nogen interesse i at forsvare OLT-ordningen, der koster midler for EU. De andre EU-medlemsstater har egne udgiftskrævende prioriteter og interesser at arbejde for.

Grønlands interesse er i første omgang at fastholde OLT-ordningens overlevelse og fastholde Grønlands status som OLT til EU. Grønland bliver på grund af sin OLT-status anset for at være del af "EU familien" uden at være del af EU, og Grønland behøver derved heller ikke at vedtage EU-lovgivning. Lige netop Grønlands OLT-status er medvirkende til at danne baggrund for, at Grønlands produkter har afgifts- og toldfri adgang ind i EU.¹² Her kan man eventuelt afsøge mulighederne for, at Grønland/OLT'erne på den ene eller anden måde bliver taget med i betragtning og drager fordel af EU's handelsaftaler, i stedet for som nu, blot at se til, når den fordelagtige position som Grønland og de resterende OLT'ere

---

¹⁰ Gennem bilag (Annex) til Afgørelsen har Den Europæiske Investeringsbank, EIB, ligeledes en pulje afsat til OLT'erne, som det er muligt for OLT'ere at låne midler igennem. Grønland og grønlandske projekter har herigennem adgang til at låne midler hos EIB, hvis dette skulle være ønskværdigt og hvis projektet lever op til kravene for et sådan lån. Til orientering har Hudson Resources i forbindelse med deres Anorthositmineprojekt i Grønland indgået en aftale om gældsfinansiering med EIB på cirka 12 mio. euro.

¹¹ Der findes også OLT'ere under Frankrig uden en permanent befolkning.

¹² For Grønlands fiskeriprodukter, er Fiskeripartnerskabsaftalen ligeledes afgørende.

besidder langsomt eroderer. Grønlands OLT-status er medvirkende til, at grønlandske borgere har ret til den frie bevægelighed indenfor EU's territorium.

Derfor vil det være vigtigt i det fremadrettede arbejde, for grønlandske folkevalgte og embedsmænd, samt danske, at vedblive med eksplicit at støtte op om OLT-ordningen. Særligt når møder med relevante EU-samarbejdspartnere holdes. Der er derfor et defensivt element i tilgangen til OLT-ordningens fremtid og samarbejdet derunder. OLT-ordningen skal forsvares.

Det vil være vigtigt, at være opmærksom på og samtidig arbejde for, at de bestemmelser, der gælder for OLT'erne under EU i dag, ikke ændres til det værre, og hvis de ændres skal det helst være til det bedre – som tidligere nævnt for eksempel i relation til handelsområdet. Her er det vigtigt, at både grønlandske og danske repræsentanter er opmærksomme på dette fremadrettet. Det bemærkes dog her, at UK træder ud af EU, hvilket alt andet lige vil medføre, at Grønland ikke længere vil kunne eksportere fiskeriprodukter told- og afgiftsfrit til UK efter Brexit. For at Grønland skal kunne eksportere fiskeriprodukter told- og afgiftsfrit ind i UK efter Brexit, vil det kræve, at Grønland og UK indgår i en bilateral aftale om dette. Derved vil der komme en forværring for Grønland, som følge af Brexit indtil en aftale indgås mellem Grønland og UK. Med mindre, at UK forbliver en del af EU's frie marked – og OLT'ernes ret til at eksportere told- og afgiftsfrit til markedet, også til UK, vedbliver med at være tilfældet.

En mere offensiv tilgang vedrørende en udvidelse af samarbejdet mellem EU og OCTA, foreslås under næste kapitel.

4.6.1. OCTA – Association for de oversøiske lande og territorier

OCTA står for Associationen for Oversøiske Lande og Territorier og er således organisationen, der varetager samarbejdet og koordineringen mellem OLT'erne som en samlet gruppe udadtil. OCTA har et forretningsudvalg, som benævnes Executive Committee¹³ (ExCo). ExCo varetager den daglige drift af OCTA sammen med OCTA's sekretariat. Det øverste organ for OCTA er de årlige OLT-ministtermøder, der fungerer som en form for repræsentantskabsmøde. De overordnede administrative og politiske linjer for organisationens virke for det kommende år vedtages under ministtermødet. Foruden den ansvarlige Naalakkersuisoq, inviteres den ansvarlige danske minister ligeledes til OLT EU Forum, hvor OLT-ministtermødet gennemføres umiddelbart før Forum.

OCTA finansieres til dels af et medlemskontingent¹⁴, men hovedsageligt fra midler fra Den Europæiske Udviklingsfond (EDF)¹⁵. EDF'en er delt op i forskellige periodevise puljer, den nuværende 11. pulje dækker perioden 2014-2020.

Gennem EDF er der allokeret 364,5 millioner euro (de førnævnte 2,7 mia.DKK) til OLT-lande, hvorfra der kan søges om økonomisk bistand. Separat fra disse midler modtager Grønland økonomisk støtte som budgetstøtte i henhold til partnerskabsaftalen. Derfor er Grønland som den eneste OLT'er ikke berettiget til budgetstøtte fra EDF'en, herunder den 11. pulje. De andre tidligere

---

¹³ Executive Committee: Udøvende Komité

¹⁴ Grønland betaler et kontingent på ca. 33.500 DKK årligt. Kontingentets størrelse fastlægges under det årlige OLT-ministtermøde.

¹⁵ I indeværende periode dækker OCTA's medlemskontingent lige knap 20% af OCTA's budget, og lige over 80% dækker af EU's EDF.

nævnte midler til regionalt tematisk samarbejde, de 120-135 mio.DKK, har Grønland derimod adgang til at ansøge midler hos på lige fod med andre OLT'ere. Midlerne er projekt-orienteret og initiativerne skal støtte regionalt samarbejde og integration under temaerne miljø, klimændringer og vedvarende energi.

Det kan forventes, at OCTA's budget i de kommende år vil blive reduceret som følge af Brexit, idet der vil være et færre antal OLT-medlemmer til at betale kontingent til OCTA efter Brexit. Derudover vil EU's samlede budget, samt EDF'en, også mindskes som følge af UK's udtræden, hvilket reducerer rådighedsbeløbet for EU og vil muligvis medføre færre støttemidler til OLT'erne. Til gengæld vil der også være færre OLT'ere om de tilbageværende midler.

Europa-Kommissionens General-Direktorat for Udvikling og Internationalt Samarbejde (DG DEVCO) er den ansvarlige enhed for EU-OLT samarbejdet. Kontakten mellem OCTA og DG DEVCO foregår normalt mellem ExCo Præsidenten og i specifikke tilfælde OCTA's arbejdsgruppeformænd¹⁶. Hvert kvartal er der trepartsmøder mellem OLT'erne, Europa-Kommissionen og EU medlemslandene (DK, Frankrig, UK og Holland). På møderne diskuteres relevante emner for alle parter og dagsordenen koordineres således forud for mødet.

G. forslag til udvidet samarbejde:

På grund af Brexit er der som tidligere nævnt en del usikkerhed vedrørende fremtiden for OCTA. Med Brexit vil højst sandsynligt 9 UK-OLT'ere træde ud af OCTA. OCTA er i høj grad hægtet op på EDF (som tidligere nævnt finansierer EDF lige over 80% af OCTA's budget). Derfor vil UK's udtræden af EU alt andet lige også få konsekvenser for de midler som OCTA modtager fra den fremtidige EDF (følger MFF i periode), som vil blive den 12. EDF.

Ovennævnte skaber en del usikkerhed i forhold til at skulle komme med forslag til udvidet samarbejde indenfor OLT-samarbejdet. På nuværende tidspunkt er fokus, at OLT'erne i samarbejde vil lobby for deres fortsatte EU-OLT-eksistens. ExCo under OCTA arbejder blandt andet på, at der skal skrives en Post-2020 redegørelse, hvorunder de sandsynlige konsekvenser for OCTA/OLT'erne som følge af Brexit¹⁷, også medtages. Når de sandsynlige konsekvenser er redegjort for i redegørelsen, er der enighed om, at OCTA herefter kan forsøge at komme med en fælles position i relation til Brexit, som kan kommunikeres til EU og EU-medlemsstaterne, inklusive UK. Det vil naturligvis kræve, at medlemmerne af OCTA kan blive enige om en sådan position, og her vil det være særligt vigtigt, at UK-OLT'erne også kan blive enige i mellem sig.

En offensiv tilgang til at forsvare og udvikle OLT-ordningen kan tages ved at foreslå en udvidelse af samarbejdet mellem EU og OLT'erne. Her vil det være vigtigt at have sig for øje, at EU skal se fordelene og nytten for EU ved at udvide samarbejdet med OLT'erne. OLT'erne er vidt forskellige ø-samfund placeret rundt omkring i verden. Derfor er det vigtigt, at alle er enige om eventuelle forslag til udvidelse af samarbejdet mellem OLT'erne og EU. Det kan for eksempel være forslag på områder, hvor alle OLT'ere har noget tilfælles. Alle OLT'erne er omgivet af store havområder og har store eksklusive økonomiske zoner. Umiddelbart kan dette forhold derfor udnyttes til at foreslå udvidet samarbejde indenfor det maritime område, forskning i det maritime område, biodiversitet, infrastruktur,

---

¹⁶ OCTA organiserer en del af arbejdet under arbejdsgrupper, for eksempel: vedvarende energi, miljø og klima, handel og regionalt samarbejde, osv.

¹⁷ Det forventes, at der tages udgangspunkt i en såkaldt Hård Brexit, hvilket betyder, at UK træder helt ud af EU og UK-OLT'erne ikke længere vil skulle have status af OLT'ere til EU.

havbunds forskning og kortlægning, havstrømme, beskyttelse/bæredygtig udnyttelse af ressourcerne (herunder enzymer) i havet, osv. Det kan tænkes, at EU selv kan få gavn og nytte af et sådan nyt samarbejde. Under alle omstændigheder, er det maritime område i alle dets afledte aspekter, en overskrift, som i høj grad er på vej op på den internationale politiske agenda – også indenfor EU. Som tidligere nævnt, er det vigtigt, at OLT'erne kan stå sammen om et sådan forslag før, at det fremlægges overfor EU som et nyt samarbejdsområde. I relation til det maritime område som et muligt særligt samarbejdsområde, er sandsynligheden god for, at OLT'erne kan finde fælles fodslag. OLT'erne har tidligere forsøgt at gøre EU opmærksom på den enorme biodiversitet i OLT'ernes havområder. OLT kan tilføre EU værdi ude i verden ved at være yderposter for EU, tæt på store lande, partnerlande/-regioner i verden, som i Latinamerika og Asien. Der kan dannes bro til disse dele, og tidligere har det været drøftet, at EU kunne oprette repræsentationer i et OLT land, således at OLT lande kan høste fordele heraf, fremfor at disse placeres i 3. Lande.

Repræsentationen vil forsøge at arbejde for, at OLT'erne under OCTA-samarbejdet bliver enige om sammen at forsøge at påvirke Europa-Kommissionen til at tage OLT'erne med i betragtning, når EU forhandler frihandelsaftaler med tredjelande. OLT'erne kan forsøge at få afdækket, om der er mulighed for på den ene eller anden måde at modvirke, at OLT'ernes fordelagtige handelsposition overfor EU ikke blot eroderer, men at der også træffes foranstaltninger for at modvirke erosionen.

OCTA, som organisation, er på trods af udsigten til at miste medlemmer, ved at få tilføjet nye midler fra EDF for at styrke sit sekretariat, hvilket også vil ske ved at aktivere midler fra OCTA's reserver. OCTA har på nuværende tidspunkt, en ansat sekretær, som finansieres delvist via kontingent- og EU-midler. Formand, næstformand, osv. i organisationen er ikke lønnede af OCTA, men udfører deres arbejdet som del af deres stillinger som typisk repræsentationschefer for en OLT.

Hvis OCTA som organisation skal bevæge sig fremad og udvikles til en mere professionel organisation, er sekretariatet nødt til at blive styrket. Hvis ikke det sker, vil OCTA fortsætte med at være en organisation, der beskæftiger sig med reelle udfordringer og arbejdskrævende opgaver, men som er afhængig af, at folk med andre opgaver, kan afse tid til at påtage sig opgaver under OCTA. Det kan mærkes i OCTA, og det gør, at OCTA i dag ikke kan kaldes en stærk organisation. OCTA's afhængighed kan mindskes ved, at sekretariatet får en medarbejder mere, der kan sørge for en styrket arbejdskapacitet hos OCTA. I fremtiden vil det imidlertid kunne betyde, at behovet for at hæve kontingentet blandt OCTA-medlemmer højnes. Det skal man være bevidst om. Omvendt er OCTA også nødt til at udvikle sig, hvis ikke OCTA skal fortsætte med i overvejende grad at være en Bruxelles-organisation, som man kun sjældent ser gavnen af hos OLT'erne selv. Hvis dette skal ændres, er OCTA nødt til at blive styrket. Og i en tid, hvor OLT-ordningen kan komme under pres, er det vigtigt, at OCTA står stærkt som et redskab for OLT'erne til at arbejde for OLT'ernes interesser. Samtidig kan OCTA være en platform for at facilitere kontakter og rådgive i relation til at indhente projektstøtte-midler fra EU. På den måde, styrkes også muligheden for, at nytten af OCTA på sigt mærkes hos OLT'erne. Det vil dog samtidig kræve, at der hjemme i OLT'ernes hovedstæder også er en vilje til, at gøre noget ekstra ud af OLT-samarbejdet, og afser tid og ressourcer til det. De grunde som taler imod en sådan udvikling, er imidlertid meget reelle. Det tager rejsedage at komme til og fra Bruxelles fra Grønland, og det tager endnu længere tid, at rejse videre til andre OLT'ere, hvis der for eksempel er OCTA-arrangementer hos en OLT. Rejsedage, og i nogle tilfælde udgifter til

hotel og billetter, koster alt sammen. Det betyder også, at der må afsættes adskillige dage til OLT-arrangementer, hvis man fra Grønland rejser for at deltage i et sådan event – som folkevalgt eller embedsmand. Det betyder for det meste, at man må afse flere dages arbejdstid til OLT-relaterede emner, selvom det måske er emner, der ikke fylder meget i Grønland, hvor mere konkrete og presserende forhold for det meste må prioriteres. Det er på sin vis meget banalt, men fuldt ud reelt. Dette er et billede, der genkendes blandt alle OLT'ere. For særligt Stillehavsøerne og øer fra det sydligere Atlanterhav, ses rejsetid, der er endnu længere end Grønlands.

Det anbefales derfor, at der fra grønlandsk side støttes op om en styrkelse af OCTA, men at det samtidig erkendes, at der er nogle ganske særlige udfordringer for, for ikke at benytte et stærkere ord som 'barrierer' for, at OCTA kan udvikle sig til en markant stærkere organisation end i dag, med mindre, at der allokeres mange flere midler ind i organisationen. Medlemskontingentet dækker mindre end 20% af organisationens udgifter, og flere OLT'ere vil have svært ved at betale mere. Resten dækkes som bekendt af EU.

4.7. Veterinæraftalen

"Rådets afgørelse af 28. juni 2011 om fastsættelse af forenklede bestemmelser om og procedurer for hygiejnekontrol af fiskevarer, levende toskallede bløddyr, pighuder, sækdyr og havsnegle samt biprodukter heraf og produkter fremstillet af disse biprodukter fra Grønland" - ("Veterinæraftalen").

Veterinæraftalen fastsætter forenklede regler om og procedurer for anvendelsen af hygiejnekontrol på fiskevarer, der har oprindelse i Grønland eller indføres til Grønland fra tredjelande og derpå eksporteres til EU.

Ved afgørelsen forpligter parterne sig til at handlen med de i aftalen nævnte produkter mellem Grønland og EU bør foregå i overensstemmelse med EU-regler om dyresundhed og fødevarer sikkerhed. Danmark og Grønland forpligter sig i overensstemmelse hermed til at sikre, at sendinger af produkter der afsendes til EU fra Grønland, er i overensstemmelse med gældende EU-regler om dyresundhed og fødevarer sikkerhed. Der er desuden en række konkrete forpligtelser til de såkaldte Veterinære Grænsekontrolsteder.

H. forslag til udvidet samarbejde:

Kompetencen for Fødevareområdet hører under staten, Fødevarestyrelsen, og det falder derfor ikke under Grønlands kompetence, at foretage ændringer under Veterinæraftalen.

I relation til Brexit, vil der imidlertid kunne opstå en opgave med at sikre sig, at Grønland kan fortsætte med at eksportere grønlandske fiskeriprodukter ind i UK efter Brexit. Her vil det være Fødevarestyrelsen i Danmark, med Grønlands Selvstyre på sidelinjen, som vil skulle forhandle en sådan aftale på plads.

4.8. Hensigtserklæringen om samarbejde vedrørende mineralressourcer, Letter of intent

I 2012 underskrev Grønland og EU en hensigtserklæring om at undersøge mulighederne for at styrke dialogen om udnyttelse af mineralressourcer i Grønland.

Formålet med erklæringen er bl.a. at samarbejdet skal bidrage til at diversificere Grønlands økonomi, bidrage til Grønlands økonomiske udvikling og sikre en bæredygtig forsyning af råstoffer til EU's industrielle sektor.

Grønland har sammen med Europa-Kommissionen efterfølgende forsøgt at få konkretiseret dette arbejde i årene efter indgåelsen af Letter of intent. Den politiske vilje fra Europa-Kommissionen og Grønland har været til stede, men det har desværre ikke ført til nævneværdigt konkret samarbejde¹⁸. Baggrunden for dette er, at det særligt har været det politiske niveau i EU, som har skubbet samarbejdet frem, med begrænset interesse fra den relevante europæiske industri. Aktører fra industrien er i sidste ende de som ville skulle investere i råstofprojekter i Grønland. Europa-Kommissionen kan ikke selv investere i kommercielle projekter, og har heller ikke fundet midler i budgettet til at finansiere anden udvikling i Grønland indenfor råstofsektoren. Derved er samarbejdet gået i stå. Dette skal også ses på baggrund af en årelang afmatning i den globale økonomi og generelt lavere råstofpriser, hvilket har ført til en mindre risikovillighed blandt potentielle investorer. Verdensmarkedspriserne på råstoffer er imidlertid på vej op, og det kan give anledning til ændringer i det fremadrettede forløb med EU.

Forløbet med EU, skal også ses i lyset af, at andre aktører fra forskellige ikke-EU-lande, har været aktive i Grønland og investeret i aktiviteter eller selskaber i Grønland. Dette må anerkendes, og man skal derfor være påpasselig med at give nogen, EU, forrang frem for andre på råstofområdet. Det er ikke Naalakkersuisuts politik.

Omvendt skal det ligeledes anerkendes, at EU har været en god samarbejdspartner indenfor særligt uddannelsesområdet og fiskeriområdet. Det bemærkes ligeledes, at EU i 2017 har opdateret listen over mineraler, der er kritiske overfor Europas økonomi med 9 mineraler. Listen indeholder nu 27 mineraler og det kan derfor muligvis formodes, at EU's interesse i råstofområdet kan være stigende. Derfor vil EU blive budt velkommen, hvis EU's råstofrelaterede indsatser og råstofsektor viser interesse for at genoptage kontakt og samarbejde med Grønland på råstofområdet.

I. forslag til udvidet samarbejde:

Naalakkersuisut skal byde et eventuelt EU-ønske for fornyet genoptagelse af samarbejde på råstofområdet velkommen, herunder europæisk industris eventuelle ønske om at investere og igangsætte aktiviteter indenfor råstofsektoren i Grønland. Grønland bør så vidt det er muligt deltage i møder om råstofområdet, særligt med fokus på møder omhandlende kritiske mineraler, samt orientere EU og aktører i EU om status og mulighederne i Grønland på råstofområdet.

4.9. Beslutningen vedrørende Kimberley-processen

Kimberley-processen er et internationalt samarbejde mellem stater, diamantindustrien samt NGO'er og har til formål at standse handlen med konfliktdiamanter.

---

¹⁸ Dog blev i 2015 en rapport i relation til samarbejde mellem EU og Grønland på råstofområdet skrevet: "Study on EU Needs with Regards to Co-operation with Greenland" – kan uformelt oversættes til: "Undersøgelse af EU behov i relation til samarbejde med Grønland". Denne pegede blandt på det fordelagtige i øget samarbejde mellem EU og Grønland på råstofområdet, men pegede også på en række større barrierer som må adresseres for at samarbejdet for alvor kan udvikle sig.

Rådet vedtog den 20. februar 2014 beslutning med henblik på at gøre det muligt for Grønland at deltage i Kimberly-processens certificeringsordning. Rådets beslutning gør det muligt for Grønland at deltage i Kimberly-processens certificeringsordning for uslebne diamanter gennem et samarbejde med EU. Ordningen forudsætter at al import og eksport af uslebne diamanter bliver kontrolleret og for eksportens vedkommende certificeret af EU-myndigheder i henhold til bestemmelserne i EU forordningen om international handel med uslebne diamanter. EU fulgte Rådets beslutning op med en ændring af forordning 2368/2002¹⁹, der fastsætter at Grønland deltager i Kimberley Processens Certificerings Ordning gennem EU. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi har haft regelsættet i høring via forslag til bekendtgørelse i Grønland. Bekendtgørelsen er endnu ikke udstedt.²⁰ Det skal dog tilføjes, at Grønlands deltagelse i Kimberley-processen også er understøttet af en administrativ aftale indgået i mellem (tidligere) Departement for Erhverv og Handel og FPI (Service for Foreign Policy Instruments of the European Commission – Tjeneste for Udenrigspolitiske Instrumenter under Europa-Kommissionen) i efteråret 2015.

J. forslag til udvidet samarbejde:

Der gives ingen anbefalinger i relation til Kimberley-processen, da bekendtgørelse er i processen med at blive udarbejdet og Grønland er inkluderet i samarbejdet med EU. Grønland har i dag ikke nogen produktion af uslebne diamanter.

---

¹⁹ Rådets forordning (EF) nr. 2368/2002 om gennemførelse af Kimberley-processens certificeringsordning for international handel med uslebne diamanter.

²⁰ Forslag til: Selvstyrets bekendtgørelse nr. XX af YY 2016 om handel, import og eksport af uslebne diamanter i overensstemmelse med Kimberley Processen Certificerings Ordning, Se <http://naalakkersuisut.gl/da/H%C3%B8ringer/Arkiv-over-h%C3%B8ringer/2016/Handel_-_import_eksport_uslebne_diamanter_kimberley_processen>

5. Øvrige forhold af relevans for partnerskabet med EU

5.1. Programsamarbejde med EU

Grønland har adgang til en række programmer under EU. Reglerne for den Europæiske Regionale Udviklingsfond (ERDF) giver adgang til INTERREG V programmet, som er Northern Periphery and Arctic Programme (NPA) – tidligere Northern Periphery Programme (NPP). Desuden giver OLT-ordningen adgang til alle de horisontale programmer i EU-regi.

5.1.1. Northern Periphery and Arctic Programme

NPA programmet har til formål at skabe løsninger på problemstillinger som opstår i kraft af forholdene i de perifere egne. Det er programmets vision at bidrage til at skabe konkurrencedygtige og bæredygtige samfund, ved at benytte innovation, udvide kapaciteten for iværksætteri og gøre brug af de nordlige og arktiske regioners unikke vækstinitiativer og muligheder, på en ressourceeffektiv måde. De 9 deltagende lande tæller: Finland, Sverige, Norge, Irland, Nordirland, Skotland, Færøerne, Island og Grønland.

I ERDF er reglerne sådan, at 'ikke-EU-medlemsstater' selv skal betale deres pulje til projekter. Grønland allokere således hvert år midler til NPA programmet. Disse midler bruges efterfølgende på grønlandsk deltagelse i transnationale projekter. Efter aftale med de deltagende EU-lande, kan Grønland bruge en del af ERDF midlerne, når egne midler er sluppet op.

NPA programmet startede i år 2000 og er halvejs igennem sin tredje programperiode. Grønland har deltaget i programmet siden 2002. Deltagelse i programmet giver den grønlandske private sektor og offentlige institutioner mulighed for at få støtte til erhvervsudvikling og innovation, ved at indgå i projektpartnerskaber med andre af projektområdets deltagerlande. Projekter kan tage form som udvikling af konkret produkt- og service-innovation, men også vidensdeling, kompetenceudvikling og indgåelse af faglige netværk.

NPA 2014-2020

Som et led i EU's arktiske politik har den nuværende programperiode, 2014-2020, fokus på Arktis. Derfor har Kommissionen valgt at omdøbe programmet til "Northern Periphery and Arctic". I tråd med EU2020-strategien, har den nuværende projektperiode fokus på fire indsatsområder: innovation, iværksætteri, genanvendelse og energieffektivitet, samt natur- og kulturarv.

5.1.2. Horizon 2020

Horizon 2020 er det største EU-forsknings- og innovationsprogram med næsten 80 milliarder euro til rådighed for 2014-2020. Programmets formål er at tackle samfundsmæssige udfordringer gennem finansiering af forskningsprojekter og innovation.

Juridiske enheder (f.eks. regeringer, kommuner, firmaer, NGO'er) samt små og mellemstore virksomheder er berettiget til at ansøge. Grønland har adgang til Horizon 2020 via OLT-ordningen.

5.1.3. ERASMUS

Erasmus+ programmet er EU's program til støtte for uddannelse, praktik, ungdom og sport i Europa. Dets budget på 14,7 milliarder euro vil give mulighed for over 4 millioner europæere til at studere, få erfaring og være frivillige i udlandet. Programmet fremmer også de studerendes muligheder til at tage på udveksling i Europa. Grønlandske studerende og organisationer er berettiget til at modtage finansiering og legater.

5.1.4. BEST 2.0

BEST-initiativet blev lanceret for at sikre finansieringsmekanismer med formål om at fremme bevarelsen af biodiversitet og bæredygtig anvendelse af økosystemtjenester. Initiativet er rettet mod OLT'er og regionerne i den yderste periferi (Outermost Regions), der har en rig biodiversitet men sårbare overfor invasive arter, udvikling og klimændringer.

BEST-konsortiet er vedtaget af Europa-Parlamentet og ledet af den Internationale Union for Bevarelse af Natur, IUCN. Finansieringsressourcerne varierer ved hver ansøgningsrunde af forslag til projekter. Grønlandske NGO'er har mulighed for at søge.²¹

K. forslag til udvidet samarbejde

Hvis Grønland skal have mere ud af EU programmer såsom NPA, Horizon 2020 og Erasmus, bør det overvejes at afsætte flere ressourcer til, at grønlandske potentielle projektpartnere kan få den rette rådgivning og assistance til den administrative opgave i forbindelse med en EU-programansøgning, hvor finansieringen kommer fra EU. Ansøgningsprocedurer, dokumentations- og afrapporteringskrav er generelt meget arbejdstunge og ressourcekrævende, når der søges EU-midler gennem et EU-program. Det er således ofte i ansøgningsprocedurerne, at der kan være en barriere for grønlandske ansøgere.

Derfor kan det overvejes at have en fuldtidsansat eller lignende i et relevant departement eller eksternt for Grønlands Selvstyre, finansieret af Selvstyret. For eksempel via en servicekontrakt. Her anbefales dog en hel fuldtidsansat til opgaven med at hjælpe ansøgerne med det påkrævede administrative arbejde i relation til EU-ansøgninger.

Færøerne bruger ca. 10 mio. DKK årligt blot for at være med i Horizon 2020 med begrundelse i, at de medvirkende færøske virksomheder får en anseelig mængde viden af at deltage. En større grønlandsk deltagelse i diverse EU-programmer vil derfor højst sandsynligt også give et større afkast til det grønlandske samfund. Det er

---

²¹ Eksempel på projekt: PISUNA-projektet – Piniakkanik Sumiiffinni Nalunaarsuineq. "Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug (APNN) arbejder for at styrke involveringen af fangere, fiskere og andre miljøinteresserede i dokumentation og forvaltning af de levende ressourcer. Derfor har Departementet taget initiativ til udvikling af dette projekt.

Projektets mål er at optimere overvågningen af de levende ressourcer gennem styrket samarbejde mellem fangere/fiskere, forvaltere og forskere, og gennem øget involvering af lokale i overvågningen.

Projektet vil forsøgsvis etablere lokalt, fanger/fisker-baseret overvågning og forvaltning af ressourcerne i udvalgte grønlandske bygder. I første omgang ventes projektet at føre til:

- 1. En bedre dialog mellem fangere/fiskere, forvaltere og forskere,*
- 2. En styrket lokal kapacitet til at overvåge ressourcer og til at forvalte disse ressourcer indenfor bæredygtige rammer,*
- 3. En bedre tilpasning af ressourceudnyttelse i forhold til ændringer i bestandene, f. eks. som følge af klimændringer.*

Projektet gennemføres af lokale fangere, fiskere og andre naturinteresserede i de involverede bygder i samarbejde med bl.a. Qaasuitsup Kommune, APNN, Departementet for Indenrigsaffænder, Natur og Miljø, KNAPK, ICC og KANUKOKA. Projektet støttes økonomisk af Grønlands Regering, Nordisk Ministerråd og Den Europæiske Kommission." taget fra www.pisuna.org

desværre ikke muligt at sige præcis hvor meget, da det (økonomiske) afkast både er afhængig af antal ansøgere og størrelsen på projekterne, der søges midler til.

5.2. Sæl-forordningen

Sælforordningen, som oprindeligt blev vedtaget i 2009, forbyder handel med sælprodukter af hensyn til europæiske borgeres bekymringer ved sælfangst. Import og handel med bl.a. sælprodukter fra inuitsamfund er dog fortsat undtaget. Danmark afstod begge gange fra at stemme og afgav en erklæring om, at Danmark anså handel med sælprodukter for en legitim aktivitet, som ikke skulle unødigt hindres eller stigmatiseres.

Den 6. februar 2015 fremsatte Europa-Kommissionen sit forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af forordning (EF) nr. 1007/2009 om handel med sælprodukter. Forslaget blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet med flertal efter almindelig lovgivningsprocedure den 1. oktober 2015.

Kommissionen ønsker med den reviderede forordning at bringe EU's lovgivning i overensstemmelse med WTO-afgørelsen og dermed opfylde EU's og medlemsstaternes internationale forpligtelser. Kommissionen har, for at adressere WTO-afgørelsens bekymringer vedrørende inuitundtagelsen, valgt at tilføje dyrevelfærdsaspekter, samt en mulighed for at begrænse omsætningen af Inuit-sælprodukter, hvis omfanget tyder på, at der primært jages kommercielt.

Både Grønland ved Departementet for Fiskeri og Fangst samt Nunavut (Miljødepartementet) er blevet godkendt i vinteren 2015 af Europa-Kommissionen som certificerende myndigheder, der står for administration og forvaltning af certificering af sælskindsprodukter, der skal ind- og udføres til et EU-land med salg for øje. Certificeringsordningen gælder for alle sælskindsprodukter, herunder garvede skind såvel som færdigvareprodukter, der indføres med salg for øje i et EU-land og hvis produktet opfylder EU's gennemførelsesforordning.

I efteråret 2016 varslede Great Greenland, at selskabet i samarbejde med FurEurope og Grønlands Selvstyre arbejder for at fremme et forslag til EU om indførelse af en oplysningsordning ved hjælp af elektroniske hjælpemidler for både færdigvarer fra sælskind og hele sælskind. Det blev også meddelt, at der sigtes på at indgå et samarbejde med Canada, Nunavut og North West Territories om ordningen.

Forslaget omhandler etablering af ny oplysningsordning for færdigprodukter, hvor QR koder (Quick Response – "hurtigt svar"), benyttes til at oplyse for eksempel toldmyndigheder, detailhandel og kunder, at sælproduktet er lovligt i henhold til EU-lovgivning.

Naalakkersuisoq for henholdsvis, Fiskeri og Fangst, og Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug, samt for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi har sammen skrevet til Europa-Kommissionen for at opnå politisk opbakning til at udvikle QR Kode-ordningen. Det er blevet taget godt imod af Kommissionen. Efterfølgende har Kommissions-embedsmænd og Grønlands Repræsentation i Bruxelles været i kontakt for at udvikle på ordningen, hvilket har skabt fremskridt. Ligeledes har Naalakkersuisut kontakttet Canada og Nunavut på politisk niveau, og her meldes positivt tilbage for samarbejde. Departementet for Fiskeri og Fangst har efterfølgende taget initiativ til embedsmandsmøder.

I denne periode er der således fremgang i samarbejdet om et konkret projekt mellem Grønland og EU om at udvikle en oplysningsordning for sælprodukter. Derfor foreslås intet andet på dette område i nuværende periode.

L. forslag til udvidet samarbejde

I denne periode er der fremgang i samarbejdet om et konkret projekt mellem Grønland og EU om at udvikle en oplysningsordning for sælprodukter. Derfor foreslås intet andet på dette område i nuværende periode.

5.3. Arktis

Den 27. april 2016 præsenterede Europa-Kommissionen og EU's højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik en fælles politik om Arktis – den såkaldte: Fællesmeddelelse om en integreret EU-politik om Arktis. Dokumentet er resultatet af en efterspørgsel herom fra Europa-Parlamentet og Rådet, samt en efterfølgende høringsproces.

I 2014 anmodede Europa-Rådet og Europa-Parlamentet, Europa-Kommissionen og EU's højtstående repræsentant om at udvikle en mere sammenhængende ramme for EU's foranstaltninger og finansieringsprogrammer i Arktis. EU's nye integrerede politik om Arktis blev udarbejdet på baggrund af den anmodning. Europa-Kommissionen understreger, at der både er mulighed og behov for bæredygtig udvikling i det arktiske område. Europa-Kommissionen mener, at EU kan bidrage til at opfylde det arktiske behov for øget socioøkonomisk modstandsdygtighed og kan bidrage til videnskab, forskning og innovation. EU besidder betydelige ressourcer, data og forskningskapacitet, som kan dedikeres hertil og den fælles meddelelse omhandler dette.

Fokus i meddelelsen er primært på "Det Europæiske Arktis", samt engagement af andre arktiske stater og observatører i Arktisk råd, oprindelige folk, civilsamfund, forskere, virksomheder m.fl.

For at sikre sammenhæng, effektivitet og kontinuitet i EU's politik om Arktis har Europa-Kommissionen og EU's højtstående repræsentant opfordret Rådet for Den Europæiske Union (EU-medlemslandene) og Europa-Parlamentet om at tilkendegive deres holdninger til denne fællesmeddelelse.

Et af EU-Rådets arbejdsgrupper, COEST²², har således primo maj 2016 haft meddelelsen præsenteret, har diskutere indholdet og udarbejdet en fælles skriftlig reaktion der blev vedtaget af EU-medlemslandenes udenrigsministre. Reaktionen udtrykker grundlæggende opbakning til fællesmeddelelsen.

Arctic Stakeholder Forum

En konkret anbefaling fra Europa-Kommissionen og EU's højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitikens fælles politik om Arktis er at etablere et Forum for interessenter i den europæiske del af Arktis. Baggrunden for anbefalingen er, at Europa-Kommissionen og EU's Fælles Udenrigstjeneste, gennem høringer har konkluderet, at det tyder på, at den europæiske del af Arktis lider af underinvestering. Kommissionen har derfor oprettet et interessentforum med henblik på at styrke samarbejdet og koordineringen mellem de forskellige EU-finansieringsprogrammer. Forummet har til hensigt, at udpege de væsentligste investerings- og

---

²² Gruppen vedrørende Østeuropa og Centralasien (har også Arktis som ansvarsområde).

forskningsprioriteter for EU-finansiering i Arktis ved samarbejde mellem EU-institutionerne, medlemsstaterne og de regionale og lokale myndigheder.

Grønlands Repræsentation er facilitator for indsamling af input til Arctic Stakeholder Forum på vegne af Grønland. Repræsentationen har desuden arrangeret et interessentmøde med deltagelse af enheder under Selvstyret, Kommuneqarfik Sermersooq (alle kommuner fik en henvendelse), uddannelses og forskningsinstitutioner samt private aktører med erfaring indenfor samarbejde med EU's finansieringsmuligheder.

I forbindelse med dette mødtes Repræsentationen med relevante interessenter for at skabe dialog om EU-finansieringsmuligheder og for at indsamle erfaring fra interessenterne.

Derudover har Repræsentationen udsendt et spørgeskema for at samle input om grønlandske interessenters erfaring vedrørende deltagelse i EU programmer samt områder i Grønland, der mangler investering.

EU's anerkendelse af underinvesteringen i Arktis skal ses som et godt tegn for mulig udvidelse af samarbejde mellem Grønland og EU. Dog kan eksterne forhold, der begrænser EU's økonomiske råderum, såsom Brexit, virke begrænsende for udvikling af samarbejdet.

Europa-Parlamentets resolution om Arktis

Den 16. marts 2017 vedtog Europa-Parlamentet deres resolution om en integreret EU politik om Arktis. Den samlede resolution blev vedtaget med 483 stemmer for, 100 stemmer imod og 37 blanke stemmer. Europa-Parlamentets betænkning er en opfølgning på Europa-Kommissionens og EU's højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitikks fællesmeddelelse om en integreret EU-politik om Arktis.

Det er Europa-Kommissionen og EU's Fælles Udenrigs- og Sikkerhedstjeneste, der præsenterer og fører EU's politikker ud i livet - og her er det fællesmeddelelsen, som danner rammen for EU's politik omkring Arktis. Det er endnu uklart hvilken betydning Europa-Parlamentets betænkning vil have på Europa-Kommissionens og EU's Fælles Udenrigs- og Sikkerhedstjenestens arbejde.

Europa-Parlamentets resolution bærer præg af, at der desværre stadig er mange i Europa-Parlamentet, der ikke har kendskab til forholdene i Arktis. Yderligere har de ikke indgående kendskab til det faktum, at der eksisterer legitime demokratiske styreformere i Arktis, selvom der i resolutionen henvises til de arktiske stater og befolkningers suverænitet og jurisdiktion.

Europa-Parlamentets betænkning om Arktis er ikke juridisk bindende. Landene i Arktis, herunder Grønland, har den legitime demokratiske ret til at træffe politiske og juridisk bindende beslutninger indenfor egne territorier.

Der er en række positive afsnit i Europa-Parlamentets resolution, eksempelvis anderkendes Ilulissat Deklarationen, Grønland-EU-aftalerne, hvilket er vigtigt at notere sig i denne tid, hvor EU's Grønlandsinstrument (partnerskabsaftalen) er under evaluering. Desuden fremhæves forholdet om de militære efterladenskaber i Grønland, Camp Century, som konkret eksempel på miljøforurening. Yderligere er det positivt, at der er stor fokus på oprindelige folks rettigheder, forskning i Arktis, FN's Havretskonvention, udvikling af infrastrukturen i Arktis, samt nødvendigheden med balance mellem bæredygtig udvikling og miljøbeskyttelse.

Derved er det både en resolution, som kan give udfordringer og politisk pres for Grønland på en række områder i fremtiden, men som også indeholder gode elementer, der viser, at Europa-Parlamentet har bevæget sig en smule mod større forståelse af Arktis.

M. forslag til udvidet samarbejde:

Naalakkersuisut vil fortsætte med at engagere sig og være til stede, når EU udvikler politikker, initiativer og afholde events omhandlende Arktis. Naalakkersuisut vil når det er muligt, invitere relevante EU-enheder med til events og debatter om Arktis i sit fremadrettede arbejde. Med hensyn til Arctic Stakeholders Forum vil Repræsentationen i Bruxelles, løbende sikre Grønlands deltagelse og varetagelse af grønlandske interesser.

Naalakkersuisut vil fortsat støtte op omkring, at EU bliver godkendt som permanent observatør i Arktisk Råd. Naalakkersuisut mener, at EU vil være en positiv og konstruktiv partner i Arktis, og en formaliseret inklusion af EU i indsætserne i Arktis, vil også styrke EU's forståelse af Arktis.

Naalakkersuisut er bevidste om, at Grønlands placering i Arktis og geopolitiske vigtige placering, tilføjer Grønland et yderligere værdifuldt aspekt i større politisk strategiske overvejelser – også overfor EU. Dette er vigtigt at have sig for øje – især ved genforhandlingen af partnerskabsaftalen. Mange af de forhold og områder (fx forskning, maritime forhold, klima, infrastruktur, osv.), der kan være relevante at udvikle et samarbejde med EU omkring i relation til Arktis, vil også være relevante at drøfte under en dialog om en eventuel udvidelse af samarbejdsområderne under partnerskabsaftalen.

6. Grønlands Repræsentation i Bruxelles

Grønlands Repræsentation i Bruxelles har kontor og lokaler i bygningen ved Danmarks Faste Repræsentation ved den Europæiske Union, Danmarks Ambassade i Belgien og i samme bygning som Færøernes Repræsentation. Repræsentationen i Bruxelles varetager Grønlands synlighed og interesser ved EU's institutioner. Hovedopgaven er at rådgive Naalakkersuisut i relation til Grønlands aftalemæssige relationer til EU.

Personalet på Grønlands Repræsentation består af en repræsentationschef og en specialkonsulent med titel af ambassadesekretær. Begge udsendte har diplomatisk status, og formelt set sker udsendelsen via det danske Udenrigsministerium på vegne af Departementet for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug i Grønlands Selvstyre. Der er ligeledes en lokalansat sekretær. Siden 2002 har der også været ansat en fast praktikant. Praktikantordningen er sådan indrettet, at der hvert halve år ansættes en ny praktikant, og derved tager repræsentationen sin uddannelsesforpligtelse af studerende alvorligt.

Repræsentationen skal i de kommende år spille en stadig vigtigere rolle i forhold til at påvirke beslutningstagere særligt i EU-systemet og ved at deltage i forhandlinger med EU, således at fornyelse af Grønlands aftalekompleks med EU - herunder; fiskeripartnerskabsaftalen (som udløber i 2018); den politiske fællesdeklaration imellem EU, Grønland og Danmark; Oversøiske Lande og Territorier associeringsaftalen samt EU-Grønland partnerskabsaftalen (som alle udløber i 2020) – sikres til størst mulig gavn for Grønland.

Implementeringen af partnerskabsaftalen varetages i dag af Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke. EU og Grønland er sammen blevet enige om, at samarbejdsområdet under aftalen skal være uddannelse. Derved vil Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke være centralt placeret i relation til en genforhandling af partnerskabsaftalen, sammen med Departementet for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug, herunder repræsentationen i Bruxelles, der varetager det overordnede ansvar for partnerskabsaftalen som rammeaftale. Hvis nye områder aktiveres og inkluderes under partnerskabsaftalen, skal de relevante departementer inddrages i forhandlingerne.

I relation til en genforhandling af fiskeripartnerskabsaftalen for en ny periode, varetager Departementet for Fiskeri og Fangst ansvaret for dette med Finansdepartementet og repræsentationen som assisterende enheder.

Ansvaret for en genforhandling af Den politiske fællesdeklaration imellem EU, Grønland og Danmark, ligger hos repræsentationen. For forløbet omkring en genforhandling af de Oversøiske Lande og Territoriers Associeringsaftale, vil dette på grønlandsk side ligeledes ligge hos repræsentationen, under Departementet for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug.

Departementet for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug, herunder repræsentationen, spiller en vigtig rolle på grønlandsk side i relation til Brexit-forhandlingerne. Ansvar for at varetage og sikre Grønlands interesser overfor EU's institutioner i de kommende år, og være aktivt involveret i forbindelserne til UK, ligger ligeledes i departementet og repræsentationen.

Med hensyn til kontakten overfor de andre OLT'ere og det daglige arbejde indenfor OCTA, da er det repræsentationen, der varetager ansvaret, og deltager i møder på forskellige planer under OCTA. Mødeaktiviteten under OCTA er anseelig, da der er forskellige arbejdsgrupper, ExCo, rådgivende projektstyrekommité, møder med Europa-Kommissionen, møder med 3. parter, osv.

I relation til EU's Arktis politik, herunder Arctic Stakeholders Forum, har repræsentationen kontakten med Europa-Kommissionen og har ansvaret for at repræsentere Grønland i Bruxelles. Ved større initiativer og events, inddrages Departementet for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug, der har det grundlæggende ansvar for varetagelsen af Grønlands interesser under det arktiske samarbejde.

Det stadig større politiske fokus på det marine område, er også et område, som repræsentationen er begyndt at følge i EU-regi. Det er endnu uvist, hvor meget arbejde dette vil foranledige, men forberedelse til deltagelse i EU-konferencer om marine forhold og efterfølgende rapporteringer til Grønland, begynder nu også at veje ind blandt opgaverne. Repræsentationen har vurderet, at dette område også skal prioriteres, da Grønland i høj grad er et land, der lever af og med havet – i alle dets aspekter.

På råstofområdet, arrangeres også konferencer og møder i Bruxelles, som repræsentationen sørger for, at der er grønlandsk repræsentation ved. Derved på mere indirekte vis, sammen med Råstofdepartementet sikre, at selvom aktiviteter under Letter of Intent holder stille, så holder Grønland sig stadig til og gør opmærksom på sig selv i Bruxelles og EU. I relation til Kimberley-processen, assisterer repræsentationen Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi med at varetage kontakten med EU og deltage i møder.

NATO har ligeledes sit hovedkvarter i Bruxelles. Grønlands Selvstyre har ikke forsvars- og sikkerhedspolitik under sig som kompetence, men ikke desto mindre, kan der også her være møder og lignende for repræsentationen med NATO-repræsentanter, som kan have behov for at vide mere om Grønland og Arktis. Udover, at Naalakkersuisut fra tid til anden kan have møder med NATO's generalsekretær eller NATO-ambassadører.

Når særligt Naalakkersuisut besøger Bruxelles for at mødes med EU-toprepræsentanter og for at deltage i diverse events, håndterer repræsentationen de praktiske forberedelser. Når parlamentarikere fra Inatsisartut kommer til Bruxelles på lignende besøg, deltager repræsentationen også.

Derudover håndterer repræsentationen også henvendelser fra diverse regeringsorganer, herunder møder med EU-medlemslande, virksomheder, institutioner, borgere, journalister og lignende fra forskellige steder i Europa, og virker på denne måde meget som en ambassade, der skal kunne håndtere alle henvendelser. Således kan der også være invitationer til deltagelse i events, møder og konferencer andre steder i Europa.

Det ses af ovenstående ansvarsområder og opgaver, at repræsentationen ikke har mangel på opgaver, særligt set i lyset af, at der udelukkende er tale om to udsendte medarbejdere, en sekretær og en praktikant til at dække de nævnte områder. Repræsentationen skal i de kommende år spille en vigtig rolle i relation til genforhandling og indgåelsen af (nye) aftaler med EU – herunder særligt partnerskabsaftalen, genforhandlingen af OLT-ordningen, og assistere ved genforhandling af fiskeripartnerskabsaftalen (Departementet for Fiskeri og Fangst har hovedansvaret for den sidste aftale). Partnerskabsaftalen er en vigtig brik i at hæve uddannelsesniveaet i Grønland, og bidrager med betydelige midler til landskassen og

uddannelsessektoren. Fiskeripartnerskabsaftalen er også vigtig i relation til landskassen, og OLT-ordningen sikrer vore borgeres frie bevægelighed til og i EU-territorium, samt vore varers frie adgang til EU-markedet. Grundlæggende er opgaverne relateret til disse områder, og er derfor de vigtigste opgaver for repræsentationen at prioritere i det fremadrettede forløb.

Derudover er der ligeledes EU-relaterede Arktis-udviklinger og muligheder, udviklinger i relation til Brexit, indsatser indenfor sæl-området, udviklinger og muligheder indenfor det maritime område, råstof-området, osv., som repræsentationen følger.

Hvis der skal tilføjes nye samarbejdsområder med EU under for eksempel partnerskabsaftalen, vil det give udvidede arbejdsopgaver til repræsentationen. Afhængigt af samarbejdet og området, vil det på samme vis give nye opgaver i det pågældende departement i Grønlands Selvstyre.

I forbindelse med forberedelse af mandat til afholdelse af kommissionsmøder i Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC), har EU-medlemsstaterne indtaget en fælles holdning siden 2007. Der arbejdes nu for en gentagelse af ordningen for perioden 2017-2023. Her er det ønskeligt, at repræsentationen i Bruxelles, hvis muligt, deltager på møder, hvor IWC er på dagsorden, når Departementet for Fiskeri og Fangst ikke er i stand til at dække møderne.

Derudover vil der være lignende behov for deltagelse i forberedende møder i EU, hvis muligt, fra repræsentationen på vegne af Departementet for Fiskeri og Fangst, i relation til mandatforberedelse til COP-møder under Washington-konventionen (CITES). Særligt når marine arter opført under CITES listen er på dagsorden, det være sig isbjørne, hvalros, narhvaler, store hvaler m.v. Når departementet ikke er i stand til at deltage på disse møder, vil det være til stor nytte, at have repræsentationen at trække på.

Der vil skulle ske koordinering mellem Departementet for Fiskeri og Fangst, som er ressortmyndighed og repræsentationen i Bruxelles om dette. Indledende kontakt om dette er taget.

Grønlands Selvstyre udsender diplomatisk udsendte medarbejdere, specialattachéer, via Danmarks Udenrigsministerium og via de rammer, der sættes af Lov om Grønlands Selvstyre.

Hovedkonto 27.01.02 på Finanslov 2017 allokere midler til Grønlands Repræsentation i Bruxelles. Under Budgetspecifikationen står følgende:

"I henhold til aftalen mellem Grønlands Selvstyre og det danske udenrigsministerium har Selvstyret placeret 2 medarbejdere med diplomatisk status og en lokal ansat sekretær samt en praktikant i tilknytning til den danske ambassade i Bruxelles. Selvstyret betaler til Udenrigsministeriet efter samme regler som de danske ministerier, der har udsendt specialmedarbejdere ved danske ambassader. Taksten er bl.a. afhængig af det lokale pris og lønniveau. Sagsbehandlertaksten fastsættes årligt efter aftale med Udenrigsministeriet.

Udgift til aflønning af medarbejderne samt udetillæg sker via Udenrigsministeriet, mens den resterende bevilling anvendes til drift af repræsentationen."

Ifølge Finanslov 2017, er der allokere 4,472 mio.kr. til repræsentationen i Bruxelles. Dette beløb dækker udover ovennævnte ligeledes leje af kontorlokaler, kontorhold, osv.

Hvis der overvejes, at udsende en medarbejder mere til repræsentationen, så er det relevant at oplyse, at repræsentationens lokaler ikke er forberedt til at huse en medarbejder mere i kontoret. Hvis der ønskes en medarbejder mere udsendt, vil nye lokaler skulle tilknyttes fra den danske repræsentation, hvilket sandsynligvis vil give en merudgift. Alternativt ville nye lokaler skulle findes

på anden adresse, hvilket vil forringe den service der ydes fra den danske repræsentation, men som efter etableringsudgifter på sigt vil kunne give betragtelige besparelser og større manøvrerum, som set i Færøernes tilfælde. Både mht. antal medarbejdere, der kan arbejde på repræsentationen, og mulighed for lavere husleje.

N. forslag til udvidet samarbejde:

Hvis repræsentationen skal tilføjes yderligere nye arbejdsområder eller mere intensiverede indsatser på eksisterende områder, vil det med repræsentationens begrænsede kapacitet medføre en nedprioritering af andre områder. Hvis en nedprioritering af andre områder derimod ikke skal være tilfældet, vil nye ressourcer skulle tilføjes i form af en eller to nye ansatte, afhængig af den ønskede indsats. Det vil betyde flere midler afsat til repræsentationen på finansloven. Det er muligt, hvis der er et politisk ønske derom. Midlerne vil imidlertid skulle tages fra et andet sted. Det anbefales ikke at tage midlerne/ressourcerne fra udenrigsområdet, da ressourcerne allerede er strakt ud der, og konsekvensen vil være at andre vigtige indsatser efterfølgende skal nedprioriteres eller ophøre med at blive varetaget af udenrigsområdet. Hvis der er et politisk ønske om udvidet samarbejde eller udvidet kontaktflade med EU og andre fora relateret til EU, vil det således medføre en forøget arbejdsindsats for repræsentationen. En omprioritering af opgaverne lader sig meget svært gøre, idet der allerede er fokus på de vigtigste samarbejdsområder og forhold Grønland har med EU samt andre fora knyttet til EU.

Naalakkersuisut er ikke afvisende overfor en forøgelse af kapaciteten i Grønlands Repræsentation i Bruxelles, hvis der er et klart politisk ønske for dette. Det er uden tvivl muligt at beskæftige flere grønlandske udsendte medarbejdere på repræsentationen i Bruxelles, og få et endnu større udbytte af tilstedeværelsen i Bruxelles. Et sådan ønske vil dog skulle følges op med finansiering, som skal tages fra en eller flere andre konti under finansloven.

7. Oversigt over forslag til øget samarbejde med EU inden for eksisterende rammer

---

Nedenfor følger de forskellige forslag til øget samarbejde med EU og fora med tilknytning til EU, behandlet i nærværende redegørelse. Forslagene er samlet for nemmere at kunne skabe sig overblik over dem.

Grønlandstraktaten

A. forslag til udvidet samarbejde:

Grønlandstraktaten og tilhørende protokol er med til at fastslå Grønlands status i relation til EU. Det vil sige, at grundlæggende er Grønland ikke længere en integreret del af EU, men en OLT, jf. 4. del af TEUF ovenfor.

Det er ikke nærværende redegørelses formål at diskutere Grønlands status overfor EU – om Grønland skal være del af EU eller ikke. Formålet med redegørelsen er, at se på hvilke anbefalinger, der kan være for at udvide samarbejdet med EU.

Af samme grund, vil der ikke være nogen anbefalinger i relation til Grønlandstraktaten, da der ikke er tale om at komme med anbefalinger om at gøre Grønland til en integreret del af EU.

Partnerskabsaftalen Fællesdeklarationen

B. forslag til udvidet samarbejde:

Det vil være i overensstemmelse med fællesdeklarationens indhold og ånd at udvikle samarbejdet mellem Grønland, Danmark og EU, som foreslået under afsnit C nedenfor. Flere af de tematiserede emner, som nævnes i fællesdeklarationen, dækkes af aftaler som udløber i 2020, og derfor er det vigtigt at en ny fællesdeklaration er tilpasset en ny periode og klar til underskrivelse på højeste politiske plan. Det er af stor politisk vigtighed, at de øverst politisk ansvarlige for parterne cementerer samarbejdets vigtighed og forpligter parterne til fortsat samarbejde.

Fællesdeklarationen Partnerskabsaftalen

C. forslag til udvidet samarbejde:

Etablering af en yderligere dialogplatform, der kan tilskynde øget samarbejde indenfor andre potentielle samarbejdsområder. Indledende dialoger og møder med Europa-Kommissionen opstartes, hvor repræsentanter fra parternes forskellige potentielle samarbejdsområder mødes og afdækker mulighederne for samarbejde. De tidligere nævnte områder, som allerede står nævnt i partnerskabsaftalen som mulige samarbejdsområder, kan i første omgang afdækkes for deres potentiale. Indenfor områder som udviser mest samarbejdspotentiale, kan dialogen udvikle sig hen imod oprettelsen af en eller flere nye political dialogue-platformer. De indledende dialoger kan i første omgang fokusere på gensidige opdateringer, udveksling af information og synspunkter. Under dette forløb kan det afdækkes, om der er grobund for konkrete samarbejder og målsætninger til gavn for begge parter. Senere i processen kan det afdækkes om der kan tilføres nye (EU-) midler til det nye samarbejdsområde.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at hvis der foreslås opstart af nye samarbejdsområder, kan der komme et forslag fra Europa-Kommissionen for at nogle af EU-midlerne som gives

under partnerskabsaftalens uddannelsessamarbejde kanaliseres over til disse andre nye samarbejdsområder. Det vil sige, at tage midler væk fra uddannelsesindsatsen over til et andet område – for eksempel forskning, klima, det sociale område eller råstofområdet og lignende. Dette kan komme til at betyde, at vigtige initiativer under uddannelsesområdet rammes negativt - herunder uddannelses-initiativer, der er en forudsætning for udvikling indenfor andre områder. Derudover kan nybyggeri og renovering under Uddannelsesplan II rammes, hvis midler kanaliseres over til andre områder uden, at hullet lukkes af nye midler. Til orientering modtager Grønland allerede mange flere midler fra EU, end andre OLT'ere. I en fremtid, hvor EU højst sandsynligt vil være nødt til at spare i sine budgetter som følge af Brexit, kan det ikke som udgangspunkt forventes, at Grønland kan opnå at få flere midler fra EU, uden at EU også mærker, at de modtager noget yderligere til gavn for EU fra Grønland. Det betyder, at det er muligt at udvide samarbejdet, særligt hvis Grønland formår at foreslå samarbejde med perspektiver, gavn og nytte af det nye samarbejde – navnlig gavn og nytte af samarbejdet for EU også.

Fiskeripartnerskabsaftalen

D. forslag til udvidet samarbejde:

Fiskeripartnerskabsaftalen er en aftale baseret på mere kommercielle vilkår – 80% af det samlede beløb. Hvorvidt der er mulighed for at udvide dette, afhænger fuldstændig af udviklingen af biologien for de forskellige arter samt de kommercielle værdier for fiskeriprodukter. Derfor er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at komme med anbefalinger. Det resterende beløb på 20% kan eventuelt søges hævet, hvis der for eksempel er gensidig interesse for at øge vores viden om diverse arters udbredelse, havstrømme, klimaets effekt på havet og fiskearterne, osv. Grønland har et meget stort havområde, og flere ressourcer og mere samarbejde kan eventuelt søges etableret for at styrke den viden vi besidder. Viden som måske kan benyttes til at øge udnyttelsen af de arter som findes i Grønlands farvand.

Protokol vedrørende grønlandske rejer

E. forslag til udvidet samarbejde:

Protokollen vedrørende grønlandske rejer er en protokol omhandlende et snævert område, hvor der er opstået et konkret behov fra grønlandsk side. Det er derfor måske ikke her, at der skal søges udvidet samarbejde med EU, da dette snarere kan søges under Fiskeripartnerskabsaftalen.

Hvad der imidlertid kan søges at rette op på under protokollen er, at den er svært anvendelig, da der kræves og stilles høje administrative- og rapporteringskrav til EU, hvilket kan virke afskrækkende for aktørerne i fiskeriet. Dog skal det bemærkes, at de høje krav fra EU går igen på alle planer og områder, hvilket betyder, at det ikke er nemt at ændre på forholdene.

Afgørelse angående Oversøiske Lande og Territorier

F. forslag til udvidet samarbejde:

Under Forordet til nærværende redegørelse indikeredes det, at der i redegørelsen tages større forbehold, når anbefalinger gives i relation til de oversøiske lande og territoriers status, og muligheder for at udvide samarbejdet på OLT-området. Med Brexit vil 9 ud af 22 øer (beboede

OLT'ere²³), højst sandsynligt ophøre med at have status af oversøisk land og territorium overfor EU. Samtidig vil de 4 EU-medlemsstater med OLT'ere blive 1 medlemsstat færre, når UK udtræder. Derved bliver der en EU-medlemsstat færre til at "forsvare" OLT-ordningen indenfor EU. Derfor bliver der et behov for en tæt koordination med medlemsstaterne Danmark, Frankrig og Holland på spørgsmålet om prioritering af OLT i EU's overordnede politikker. Frankrig er og bliver en endnu større spiller i forhold til OLT-strategier, og derfor kan der forventes tættere samarbejde herom fremover.

De resterende 24 EU-medlemsstater har ikke oversøiske lande og territorier. Derfor har disse medlemsstater ikke nødvendigvis nogen interesse i at forsvare OLT-ordningen, der koster midler for EU. De andre EU-medlemsstater har egne udgiftskrævende prioriteter og interesser at arbejde for.

Grønlands interesse er i første omgang at fastholde OLT-ordningens overlevelse og fastholde Grønlands status som OLT til EU. Grønland bliver på grund af sin OLT-status anset for at være del af "EU familien" uden at være del af EU, og Grønland behøver derved heller ikke at vedtage EU-lovgivning. Lige netop Grønlands OLT-status er medvirkende til at danne baggrund for, at Grønlands produkter har afgifts- og toldfri adgang ind i EU.²⁴ Her kan man eventuelt afsøge mulighederne for, at Grønland/OLT'erne på den ene eller anden måde bliver taget med i betragtning og drager fordel af EU's handelsaftaler, i stedet for som nu, blot at se til, når den fordelagtige position som Grønland og de resterende OLT'ere besidder langsomt eroderer. Grønlands OLT-status er medvirkende til, at grønlandske borgere har ret til den frie bevægelighed indenfor EU's territorium.

Derfor vil det være vigtigt i det fremadrettede arbejde, for grønlandske folkevalgte og embedsmænd, samt danske, at vedblive med eksplicit at støtte op om OLT-ordningen. Særligt når møder med relevante EU-samarbejdspartnere holdes. Der er derfor et defensivt element i tilgangen til OLT-ordningens fremtid og samarbejdet derunder. OLT-ordningen skal forsvares.

Det vil være vigtigt, at være opmærksom på og samtidig arbejde for, at de bestemmelser, der gælder for OLT'erne under EU i dag, ikke ændres til det værre, og hvis de ændres skal det helst være til det bedre – som tidligere nævnt for eksempel i relation til handelsområdet. Her er det vigtigt, at både grønlandske og danske repræsentanter er opmærksomme på dette fremadrettet. Det bemærkes dog her, at UK træder ud af EU, hvilket alt andet lige vil medføre, at Grønland ikke længere vil kunne eksportere fiskeriprodukter told- og afgiftsfrit til UK efter Brexit. For at Grønland skal kunne eksportere fiskeriprodukter told- og afgiftsfrit ind i UK efter Brexit, vil det kræve, at Grønland og UK indgår i en bilateral aftale om dette. Derved vil der komme en forværring for Grønland, som følge af Brexit indtil en aftale indgås mellem Grønland og UK. Med mindre, at UK forbliver en del af EU's frie marked – og OLT'ernes ret til at eksportere told- og afgiftsfrit til markedet, også til UK, vedbliver med at være tilfældet.

En mere offensiv tilgang vedrørende en udvidelse af samarbejdet mellem EU og OCTA, foreslås under næste kapitel.

OCTA – Association for de oversøiske lande og territorier

G. forslag til udvidet samarbejde:

På grund af Brexit er der som tidligere nævnt en del usikkerhed vedrørende fremtiden for OCTA. Med Brexit vil højst sandsynligt 9 UK-OLT'ere træde ud af OCTA. OCTA er i høj grad

---

²³ Der findes også OLT'ere under Frankrig uden en permanent befolkning.

²⁴ For Grønlands fiskeriprodukter, er Fiskeripartnerskabsaftalen ligeledes afgørende.

hægtet op på EDF (som tidligere nævnt finansierer EDF lige over 80% af OCTA's budget). Derfor vil UK's udtræden af EU alt andet lige også få konsekvenser for de midler som OCTA modtager fra den fremtidige EDF (følger MFF i periode), som vil blive den 12. EDF.

Ovennævnte skaber en del usikkerhed i forhold til at skulle komme med forslag til udvidet samarbejde indenfor OLT-samarbejdet. På nuværende tidspunkt er fokus, at OLT'erne i samarbejde vil lobby for deres fortsatte EU-OLT-eksistens. ExCo under OCTA arbejder blandt andet på, at der skal skrives en Post-2020 redegørelse, hvorunder de sandsynlige konsekvenser for OCTA/OLT'erne som følge af Brexit²⁵, også medtages. Når de sandsynlige konsekvenser er redegjort for i redegørelsen, er der enighed om, at OCTA herefter kan forsøge at komme med en fælles position i relation til Brexit, som kan kommunikeres til EU og EU-medlemsstaterne, inklusive UK. Det vil naturligvis kræve, at medlemmerne af OCTA kan blive enige om en sådan position, og her vil det være særligt vigtigt, at UK-OLT'erne også kan blive enige i mellem sig.

En offensiv tilgang til at forsvare og udvikle OLT-ordningen kan tages ved at foreslå en udvidelse af samarbejdet mellem EU og OLT'erne. Her vil det være vigtigt at have sig for øje, at EU skal se fordelene og nytten for EU ved at udvide samarbejdet med OLT'erne. OLT'erne er vidt forskellige ø-samfund placeret rundt omkring i verden. Derfor er det vigtigt, at alle er enige om eventuelle forslag til udvidelse af samarbejdet mellem OLT'erne og EU. Det kan for eksempel være forslag på områder, hvor alle OLT'ere har noget tilfælles. Alle OLT'erne er omgivet af store havområder og har store eksklusive økonomiske zoner. Umiddelbart kan dette forhold derfor udnyttes til at foreslå udvidet samarbejde indenfor det maritime område, forskning i det maritime område, biodiversitet, infrastruktur, havbunds forskning og kortlægning, havstrømme, beskyttelse/bæredygtig udnyttelse af ressourcerne (herunder enzymer) i havet, osv. Det kan tænkes, at EU selv kan få gavn og nytte af et sådan nyt samarbejde. Under alle omstændigheder, er det maritime område i alle dets afledte aspekter, en overskrift, som i høj grad er på vej op på den internationale politiske agenda – også indenfor EU. Som tidligere nævnt, er det vigtigt, at OLT'erne kan stå sammen om et sådan forslag før, at det fremlægges overfor EU som et nyt samarbejdsområde. I relation til det maritime område som et muligt særligt samarbejdsområde, er sandsynligheden god for, at OLT'erne kan finde fælles fodslag. OLT'erne har tidligere forsøgt at gøre EU opmærksom på den enorme biodiversitet i OLT'ernes havområder. OLT kan tilføre EU værdi ude i verden ved at være yderposter for EU, tæt på store lande, partnerlande/-regioner i verden, som i Latinamerika og Asien. Der kan dannes bro til disse dele, og tidligere har det været drøftet, at EU kunne oprette repræsentationer i et OLT land, således at OLT lande kan høste fordele heraf, fremfor at disse placeres i 3. Lande.

Repræsentationen vil forsøge at arbejde for, at OLT'erne under OCTA-samarbejdet bliver enige om sammen at forsøge at påvirke Europa-Kommissionen til at tage OLT'erne med i betragtning, når EU forhandler frihandelsaftaler med tredjelande. OLT'erne kan forsøge at få afdækket, om der er mulighed for på den ene eller anden måde at modvirke, at OLT'ernes fordelagtige handelsposition overfor EU ikke blot eroderer, men at der også træffes foranstaltninger for at modvirke erosionen.

OCTA, som organisation, er på trods af udsigten til at miste medlemmer, ved at få tilføjet nye midler fra EDF for at styrke sit sekretariat, hvilket også vil ske ved at aktivere midler fra OCTA's reserver. OCTA har på nuværende tidspunkt, en ansat sekretær, som finansieres delvist via kontingent- og EU-midler. Formand, næstformand, osv. i organisationen er ikke lønnede af OCTA, men udfører deres arbejdet som del af deres stillinger som typisk repræsentationschefer for en OLT.

---

²⁵ Det forventes, at der tages udgangspunkt i en såkaldt Hård Brexit, hvilket betyder, at UK træder helt ud af EU og UK-OLT'erne ikke længere vil skulle have status af OLT'ere til EU.

Hvis OCTA som organisation skal bevæge sig fremad og udvikles til en mere professionel organisation, er sekretariatet nødt til at blive styrket. Hvis ikke det sker, vil OCTA fortsætte med at være en organisation, der beskæftiger sig med reelle udfordringer og arbejdskrævende opgaver, men som er afhængig af, at folk med andre opgaver, kan afse tid til at påtage sig opgaver under OCTA. Det kan mærkes i OCTA, og det gør, at OCTA i dag ikke kan kaldes en stærk organisation. OCTA's afhængighed kan mindskes ved, at sekretariatet får en medarbejder mere, der kan sørge for en styrket arbejdskapacitet hos OCTA. I fremtiden vil det imidlertid kunne betyde, at behovet for at hæve kontingentet blandt OCTA-medlemmer højes. Det skal man være bevidst om. Omvendt er OCTA også nødt til at udvikle sig, hvis ikke OCTA skal fortsætte med i overvejende grad at være en Bruxelles-organisation, som man kun sjældent ser gavnen af hos OLT'erne selv. Hvis dette skal ændres, er OCTA nødt til at blive styrket. Og i en tid, hvor OLT-ordningen kan komme under pres, er det vigtigt, at OCTA står stærkt som et redskab for OLT'erne til at arbejde for OLT'ernes interesser. Samtidig kan OCTA være en platform for at facilitere kontakter og rådgive i relation til at indhente projektstøttemidler fra EU. På den måde, styrkes også muligheden for, at nytten af OCTA på sigt mærkes hos OLT'erne. Det vil dog samtidig kræve, at der hjemme i OLT'ernes hovedstæder også er en vilje til, at gøre noget ekstra ud af OLT-samarbejdet, og afser tid og ressourcer til det. De grunde som taler imod en sådan udvikling, er imidlertid meget reelle. Det tager rejsedage at komme til og fra Bruxelles fra Grønland, og det tager endnu længere tid, at rejse videre til andre OLT'ere, hvis der for eksempel er OCTA-arrangementer hos en OLT. Rejsedage, og i nogle tilfælde udgifter til hotel og billetter, koster alt sammen. Det betyder også, at der må afsættes adskillige dage til OLT-arrangementer, hvis man fra Grønland rejser for at deltage i et sådan event – som folkevalgt eller embedsmand. Det betyder for det meste, at man må afse flere dages arbejdstid til OLT-relaterede emner, selvom det måske er emner, der ikke fylder meget i Grønland, hvor mere konkrete og presserende forhold for det meste må prioriteres. Det er på sin vis meget banalt, men fuldt ud reelt. Dette er et billede, der genkendes blandt alle OLT'ere. For særligt Stillehavsøerne og øer fra det sydligere Atlanterhav, ses rejsetid, der er endnu længere end Grønlands.

Det anbefales derfor, at der fra grønlandsk side støttes op om en styrkelse af OCTA, men at det samtidig erkendes, at der er nogle ganske særlige udfordringer for, for ikke at benytte et stærkere ord som 'barrierer' for, at OCTA kan udvikle sig til en markant stærkere organisation end i dag, med mindre, at der allokeres mange flere midler ind i organisationen. Medlemskontingentet dækker mindre end 20% af organisationens udgifter, og flere OLT'ere vil have svært ved at betale mere. Resten dækkes som bekendt af EU.

Veterinæraftalen

H. forslag til udvidet samarbejde:

Kompetencen for Fødevarerområdet hører under staten, Fødevarestyrelsen, og det falder derfor ikke under Grønlands kompetence, at foretage ændringer under Veterinæraftalen.

I relation til Brexit, vil der imidlertid kunne opstå en opgave med at sikre sig, at Grønland kan fortsætte med at eksportere grønlandske fiskeriprodukter ind i UK efter Brexit. Her vil det være Fødevarestyrelsen i Danmark, med Grønlands Selvstyre på sidelinjen, som vil skulle forhandle en sådan aftale på plads.

Hensigtserklæringen om samarbejde vedrørende mineralressourcer, Letter of intent

I. forslag til udvidet samarbejde:

Naalakkersuisut skal byde et eventuelt EU-ønske for fornyet genoptagelse af samarbejde på råstofområdet velkommen, herunder europæisk industris eventuelle ønske om at investere og igangsætte aktiviteter indenfor råstofsektoren i Grønland. Grønland bør så vidt det er muligt deltage i møder om råstofområdet, særligt med fokus på møder omhandlende kritiske mineraler, samt orientere EU og aktører i EU om status og mulighederne i Grønland på råstofområdet.

Beslutningen vedrørende Kimberley-processen

J. forslag til udvidet samarbejde:

Der gives ingen anbefalinger i relation til Kimberley-processen, da bekendtgørelse er i processen med at blive udarbejdet og Grønland er inkluderet i samarbejdet med EU. Grønland har i dag ikke nogen produktion af uslebne diamanter.

Øvrige forhold af relevans for partnerskabet med EU

K. forslag til udvidet samarbejde

Hvis Grønland skal have mere ud af EU programmer såsom NPA, Horizon 2020 og Erasmus, bør det overvejes at afsætte flere ressourcer til, at grønlandske potentielle projektpartnere kan få den rette rådgivning og assistance til den administrative opgave i forbindelse med en EU-programansøgning, hvor finansieringen kommer fra EU. Ansøgningsprocedurer, dokumentations- og afrapporteringskrav er generelt meget arbejdstunge og ressourcekrævende, når der søges EU-midler gennem et EU-program. Det er således ofte i ansøgningsprocedurerne, at der kan være en barriere for grønlandske ansøgere.

Derfor kan det overvejes at have en fuldtidsansat eller lignende i et relevant departement eller eksternt for Grønlands Selvstyre, finansieret af Selvstyret. For eksempel via en servicekontrakt. Her anbefales dog en hel fuldtidsansat til opgaven med at hjælpe ansøgerne med det påkrævede administrative arbejde i relation til EU-ansøgninger.

Færøerne bruger ca. 10 mio. DKK årligt blot for at være med i Horizon 2020 med begrundelse i, at de medvirkende færøske virksomheder får en anseelig mængde viden af at deltage. En større grønlandsk deltagelse i diverse EU-programmer vil derfor højst sandsynligt også give et større afkast til det grønlandske samfund. Det er desværre ikke muligt at sige præcis hvor meget, da det (økonomiske) afkast både er afhængig af antal ansøgere og størrelsen på projekterne, der søges midler til.

Sæl-forordningen

L. forslag til udvidet samarbejde

I denne periode er der fremgang i samarbejdet om et konkret projekt mellem Grønland og EU om at udvikle en oplysningsordning for sælprodukter. Derfor foreslås intet andet på dette område i nuværende periode.

Arktis

M. forslag til udvidet samarbejde:

Naalakkersuisut vil fortsætte med at engagere sig og være til stede, når EU udvikler politikker, initiativer og afholde events omhandlende Arktis. Naalakkersuisut vil når det er muligt, invitere relevante EU-enheder med til events og debatter om Arktis i sit fremadrettede arbejde. Med hensyn til Arctic Stakeholders Forum vil Repræsentationen i Bruxelles, løbende sikre Grønlands deltagelse og varetagelse af grønlandske interesser.

Naalakkersuisut vil fortsat støtte op omkring, at EU bliver godkendt som permanent observatør i Arktisk Råd. Naalakkersuisut mener, at EU vil være en positiv og konstruktiv partner i Arktis, og en formaliseret inklusion af EU i indsætterne i Arktis, vil også styrke EU's forståelse af Arktis.

Naalakkersuisut er bevidste om, at Grønlands placering i Arktis og geopolitiske vigtige placering, tilføjer Grønland et yderligere værdifuldt aspekt i større politisk strategiske overvejelser – også overfor EU. Dette er vigtigt at have sig for øje – især ved genforhandlingen af partnerskabsaftalen. Mange af de forhold og områder (fx forskning, maritime forhold, klima, infrastruktur, osv.), der kan være relevante at udvikle et samarbejde med EU omkring i relation til Arktis, vil også være relevante at drøfte under en dialog om en eventuel udvidelse af samarbejdsområderne under partnerskabsaftalen.

Grønlands Repræsentation i Bruxelles

N: forslag til udvidet samarbejde:

Hvis repræsentationen skal tilføjes yderligere nye arbejdsområder eller mere intensiverede indsatser på eksisterende områder, vil det med repræsentationens begrænsede kapacitet medføre en nedprioritering af andre områder. Hvis en nedprioritering af andre områder derimod ikke skal være tilfældet, vil nye ressourcer skulle tilføjes i form af en eller to nye ansatte, afhængig af den ønskede indsats. Det vil betyde flere midler afsat til repræsentationen på finansloven. Det er muligt, hvis der er et politisk ønske derom. Midlerne vil imidlertid skulle tages fra et andet sted. Det anbefales ikke at tage midlerne/ressourcerne fra udenrigsområdet, da ressourcerne allerede er strakt ud der, og konsekvensen vil være at andre vigtige indsatser efterfølgende skal nedprioriteres eller ophøre med at blive varetaget af udenrigsområdet. Hvis der er et politisk ønske om udvidet samarbejde eller udvidet kontaktflade med EU og andre fora relateret til EU, vil det således medføre en forøget arbejdsindsats for repræsentationen. En omprioritering af opgaverne lader sig meget svært gøre, idet der allerede er fokus på de vigtigste samarbejdsområder og forhold Grønland har med EU samt andre fora knyttet til EU.

Naalakkersuisut er ikke afvisende overfor en forøgelse af kapaciteten i Grønlands Repræsentation i Bruxelles, hvis der er et klart politisk ønske for dette. Det er uden tvivl muligt at beskæftige flere grønlandske udsendte medarbejdere på repræsentationen i Bruxelles, og få et endnu større udbytte af tilstedeværelsen i Bruxelles. Et sådan ønske vil dog skulle følges op med finansiering, som skal tages fra en eller flere andre konti under finansloven.

8. Afsluttende bemærkninger

Nærværende redegørelse indikerer, at det er muligt at udvide samarbejdet med EU og fora tilknyttet EU. Særligt indenfor det marine område, Arktis, klima, forskning og andre områder, der nævnes under partnerskabsaftalen er interessante at undersøge nærmere. Særligt partnerskabsaftalen, og til dels fiskeripartnerskabsaftalen, er mulige platforme for nye samarbejdsinitiativer. Derudover er OCTA også en mulig organisation at starte generelle samarbejder igennem, dog med det forbehold, at OCTA går en usikker og turbulent fremtid i møde med tanke på Brexit. Og generelt giver Brexit og de kommende forhandlinger til MFF (EU's 7-års finanslov), OCTA's situation, og den endnu manglende udtalelse under midtvejsevalueringen usikkerhedsmomenter, i relation til hvorledes og indenfor hvilke områder, samarbejdet mellem EU og Grønland kan udvikles.

Imidlertid ser det ud til, at der er potentielle gevinster at hente, hvis der allokeres midler til en fuldtidsansat person, dedikeret til at hjælpe virksomheder, organisationer, kommuner, enheder under Naalakkersuisut, osv., til at søge midler under diverse EU-programmer. Der vil være midler at hente, og ansøgningsarbejdet kan i sig selv have en udviklende effekt. Denne person vil være bedst placeret i Grønland, da vedkommende vil skulle have tæt kontakt til mulige ansøgere.

Det bemærkes, at hvis der er politisk ønske om at styrke samarbejdet med EU og fora tilknyttet EU, så vil man blive nødt til at allokere flere midler og ansat(te) til Grønlands Repræsentation i Bruxelles. Hvis ikke det sker, vil andre områder som allerede varetages af repræsentationen lide under dette, og der vil næppe ske en udvidelse af samarbejdet, men blot en ændring af prioriteringer.

Tilføjelse af en medarbejder mere, vurderes under alle omstændigheder umiddelbart at være rettidig. Næsten alle Grønlands aftaler med EU står foran genforhandlinger/fornyelser i en tid, hvor EU's samlede budgetter kommer under sikkert pres fortrinsvist som følge af Brexit, som højst sandsynligt vil ske indenfor en overskuelig fremtid. Dertil kan lægges usikkerhed omkring EU's MFF-forhandlinger for perioden 2021-2028. MFF'en indeholder blandt andet partnerskabsaftalen og fiskeripartnerskabsaftalen. En styrket repræsentation vil alt andet lige være en fordel i en sådan usikker periode. Dog skal det erindres, at en eventuelt større medarbejderstab, vil give udfordringer med hensyn til lokaler, og at der vil kunne komme kortvarige merudgifter dertil, men som alt efter hvilken løsning, der vælges, kan give besparelser på sigt. Grundlæggende skal der dog også mindes om, at hvis der tilføres en medarbejder mere til repræsentationen, vil disse midler skulle tages fra et andet sted, som derved nedprioriteres. Naalakkersuisut har på nuværende tidspunkt ikke forslag til, hvor disse midler skal komme fra.

Nærværende redegørelse gør imidlertid ikke blot opmærksom overfor samarbejdsflader overfor EU og tilknyttede fora, men også overfor en fremtidig indsats, der kan forventes nødvendig overfor UK – særligt indenfor fiskeriområdet og handelsområdet. Hvorledes denne indsats kan og skal organiseres er endnu ikke fastlagt, men det er klart, at Departementet for Selvstændighed, Udenrigsanliggender og Landbrug – herunder Grønlands Repræsentation i Bruxelles, Departementet for Fiskeri og Fangst, og Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi vil have vigtige roller at spille med hensyn til at sikre grønlandske interesser overfor Det Forenede Kongerige, UK.